

2005-2017

13 χρόνια περίθαλψη άγριων ζώων

Αιτίες εισαγωγής άγριων ζώων προς περίθαλψη

Οκτώβριος 2018

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	2
Executive Summary	4
1. Εισαγωγή	6
2. Η ANIMA	7
3. Εισαγωγές άγριων ζώων προς περίθαλψη.....	8
3.1. Μεθοδολογία (συλλογή στοιχείων, βάση δεδομένων κτλ.)	8
3.2. Γενικά στοιχεία	9
3.3. Είδη άγριων ζώων που περιθάλφθηκαν	12
3.4. Κύριες αιτίες εισαγωγής.....	13
3.5. Αναλυτική παρουσίαση εισαγωγών βάσει αιτιών	15
3.5.1. Φυσικά αίτια	15
3.5.2. Ατυχήματα	20
3.5.3. Παγίδευση – Αιχμαλωσία.....	27
3.5.4. Παράνομο κυνήγι	28
3.5.5. Δηλητηρίαση	31
4. Περίθαλψη.....	33
4.1. Γενικά στοιχεία	33
4.2. Συνεργασίες στη διάσωση/περίθαλψη/επανένταξη	34
4.3. Ειδικές περιπτώσεις	34
4.3.1. Χειρουργικές και άλλες εξειδικευμένες επεμβάσεις	34
4.3.2. Επανένταξη νεοσσών	35
4.3.3. Επανένταξη νεαρών θηλαστικών	36
4.3.4. Αποθεραπεία.....	37
4.3.5. Συλλογή στοιχείων – έρευνα.....	38
5. Απελευθέρωση	39
6. Πρόγραμμα «ΠΑΡΑΤΗΡΩ».....	41
7. Συμπεράσματα	42
Ευχαριστίες.....	44
Παράρτημα – Είδη που περιθάλφθηκαν και καθεστώς προστασίας και απειλής	45

Προτεινόμενη βιβλιογραφία: Τζάλη Μ., Fric J., Γανωτή Μ., Σπυριδάκη Α., 2018. ANIMA - 13 χρόνια περίθαλψης άγριων ζώων (2005-2017), Αιτίες εισαγωγής άγριων ζώων προς περίθαλψη.

Περίληψη

Η ANIMA από το 2005 συλλέγει συστηματικά στοιχεία για τα ζώα που παραλαμβάνει και περιθάλπτει. Η χρήση βάσης δεδομένων έχει επιτρέψει την συστηματική καταχώρηση και δίνει τη δυνατότητα επεξεργασίας των δεδομένων. Η παρούσα αναφορά αφορά την ανάλυση των αιτιών εισαγωγής μέσα από την αξιοποίηση των στοιχείων που έχουν συλλεχθεί τα 13 χρόνια της περιόδου 2005-2017.

Το διάστημα 2005-2017 η ANIMA έχει παραλάβει προς περίθαλψη πάνω από 30.000 άγρια ζώα από 259 είδη της άγριας πανίδας της Ελλάδας και 49 ξενικά είδη. Οι εισαγωγές παρουσιάζουν μια συνεχή αύξηση και το 2017 ξεπέρασαν τα 6.000 ζώα, κύρια λόγω της αύξησης της αναγνωρισιμότητας του συλλόγου και του δικτύου των εθελοντών.

Τα περισσότερα περιστατικά προέρχονται από την Αττική, ενώ ακολουθούν οι περιφερειακές ενότητες της Κρήτης και περιοχές της Στερεάς Ελλάδας, της Πελοποννήσου και της Θεσσαλίας. Ο αριθμός των εισαγωγών από συγκεκριμένες περιοχές έχει να κάνει αφ' ενός με την ύπαρξη σταθερών επί πολλά χρόνια συνεργατών, οι οποίοι είναι σημείο αναφοράς για την τοπική κοινωνία και αφ' ετέρου από την κάλυψη της περιοχής (Μακεδονία κυρίως) από αντίστοιχο Κέντρο Περίθαλψης.

Η κύρια αιτία αφορά ατυχήματα, ενώ τα ορφανά άγρια ζώα και τα περιστατικά αιχμαλωσίας ακολουθούν. Στην έκθεση δίνεται έμφαση στις αιτίες που σχετίζονται με τον άνθρωπο και αφορούν τα ατυχήματα, το παράνομο κυνήγι, την παγίδευση και αιχμαλωσία και τη δηλητηρίαση. Τα ατυχήματα αφορούν μια ευρύτατη κατηγορία από την οποία διακρίνονται τα περιστατικά ηλεκτροπληξίας, τα τροχαία ατυχήματα, οι προσκρούσεις σε τζάμια και οι επιθέσεις από οικόσιτα ζώα. Για τις αιτίες αυτές παρουσιάζονται οι υπερετήσεις και εποχιακές διακυμάνσεις, καθώς και τα κύρια είδη που εμπλέκονται, πολλά από τα οποία είναι απειλούμενα και προστατευόμενα.

Τέλος, παρουσιάζονται κάποια στοιχεία όσον αφορά τη διαδικασία της περίθαλψης και της απελευθέρωσης που ακολουθεί η ANIMA και προσπαθεί να βελτιώνει συνεχώς μέσα από ανάπτυξη συνεργασιών.

Η συζήτηση των αιτιών στην παρούσα έκθεση αποτελεί μια αρχική και αδρή εκτίμηση, καθώς η αναζήτηση των ακριβών αιτιών που οδηγούν στις διακυμάνσεις των εισαγωγών δεν απαιτεί μόνο αναλυτικότερη επεξεργασία πολλών παραμέτρων, αλλά έχει και κοινωνικοοικονομικές προεκτάσεις.

Η συλλογή δεδομένων για τις αιτίες περίθαλψης άγριων ζώων μπορεί να παρέχει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει η άγρια ζωή στην Ελλάδα όσον αφορά στις άμεσες απειλές για αυτήν. Η απουσία αντίστοιχης συστηματικής συλλογής δεδομένων από άλλους φορείς, πέραν των κέντρων περίθαλψης, δημιουργεί μια επιπλέον ευθύνη για συνέχιση και περαιτέρω εξειδίκευση της εργασίας αυτής από την ANIMA.

Η συλλογή των στοιχείων μπορεί να οδηγήσει στην περαιτέρω τεκμηρίωση των απειλών, στην αναγνώρισή τους ως προβλημάτων από όσους σχετίζονται με αυτά αλλά και στην ανάπτυξη μέτρων για την αντιμετώπισή τους.

Είναι ευθύνη τόσο των αρμόδιων φορέων, όσο και του καθενός ατομικά να συμβάλει στην καταπολέμηση των άμεσων απειλών για την άγρια ζωή και να αναλάβει δράση στο κομμάτι που του αντιστοιχεί.

Executive Summary

Since 2005, ANIMA has been systematically collecting data on the wild animals it receives and treats. The use of a database has enabled systematic data registration and processing. The current report concerns the analysis of the admission reasons, through the utilization of data collected over the 13 year period 2005-2017.

During the period 2005-2017, ANIMA has received over 30,000 wild animals from 259 species of native to Greece wildlife and 49 non-indigenous species. A steady increase is observed, mainly due to the increase in the associations' recognition and volunteer network, while in 2017 the admissions exceeded 6,000 animals.

Most animals originate from Attica, followed by animals from the regions of Crete, Central Greece, the Peloponnese and Thessaly. The number of admissions from certain regions is related on the one hand to the presence of stable partners of ANIMA, which have become a reference point for the local community, while on the other hand some regions, mainly Macedonia, are covered by other Wildlife Rehabilitation Center.

The main reason of admission concerns accidents, while orphan and captive wild animals follow. The current report focuses on the human-related causes, namely accidents, illegal hunting, trapping and captivity, as well as poisoning. The category "accidents" is a very wide one, with subcategories electrocution, road accidents, collision to windows and domestic animal attacks being distinguished. For these reasons, interannual and seasonal fluctuations, as well as the main species involved, many of which are threatened and protected, are presented.

Finally, information is given regarding the provided care and the rehabilitation process followed by ANIMA, which constantly tries to improve through the development of new collaborations.

The discussion on the admission causes is an initial and preliminary estimate, as the explanation of the exact reasons that lead to admission fluctuations requires not only more detailed analysis of multiple parameters, but also involves socio-economic factors.

The collection of data on wildlife admission for rehabilitation can provide important information on the main problems for the wildlife in Greece, with regard to the immediate threats it faces. The absence of systematic collection of data by relevant authorities, other than wildlife rehabilitation centers, creates an additional responsibility for the continuation and further specification of this work by ANIMA.

Data collection can lead to further documentation of threats, their recognition as problems by those related to them, and the development of measures to address them.

It is the responsibility of both the responsible stakeholders and the general public to tackle direct threats to the wildlife and to take action.

1. Εισαγωγή

Εδώ και πάνω από μια δεκαετία η ANIMA συλλέγει συστηματικά στοιχεία για τα άγρια ζώα που παραλαμβάνει και περιθάλπτει. Αυτό της επιτρέπει να έχει μια εικόνα για τις κύριες αιτίες που οδηγούν σε άμεσες επιπτώσεις στην άγρια ζωή, καθιστώντας τα στατιστικά που προκύπτουν ένα εργαλείο για την ανάδειξη των απειλών και την γνωστοποίησή τους σε αρμόδιους φορείς και στο ευρύ κοινό. Η συλλογή δεδομένων σε συνδυασμό με τα δεδομένα που συλλέγονται από το πρόγραμμα επιστήμης των πολιτών «ΠΑΡΑΤΗΡΩ», που αφορά την καταγραφή τραυματισμένων ή νεκρών άγριων ζώων στην ύπαιθρο, μπορούν να δώσουν μια εικόνα των κύριων άμεσων απειλών για την άγρια ζωή στην Ελλάδα.

Η συστηματική συλλογή δεδομένων επιτρέπει επίσης στην ANIMA να κάνει τον ετήσιο προγραμματισμό της, τουλάχιστον όσον αφορά τα κύρια αναμενόμενα περιστατικά - καθώς κάθε μέρα σε έναν σταθμό πρώτων βοηθειών αποτελεί μια έκπληξη.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα στατιστικά δεδομένα, όπως αυτά προκύπτουν από την ανάλυση των στοιχείων που έχουν συλλεχθεί την περίοδο 09/2005 – 12/2017, όσον αφορά τις αιτίες εισαγωγών άγριων ζώων προς περίθαλψη.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι η συζήτηση των αιτιών στην παρούσα έκθεση αποτελεί μια αρχική και πολύ αδρή εκτίμηση, καθώς η αναζήτηση ακριβών αιτιών που οδηγούν στις διακυμάνσεις των εισαγωγών δεν απαιτεί μόνο αναλυτικότερη επεξεργασία, που ξεκινά από τις διακυμάνσεις καιρικών συνθηκών μεταξύ των ετών και μπορεί να φτάσει έως την αναζήτηση διαφορών σε επίπεδο ειδών ζώων, αλλά σχετίζεται άμεσα και με την ίδια την κοινωνία. Αφ' ενός οι κύριες αιτίες για τις οποίες τα άγρια ζώα απαιτούν περίθαλψη σχετίζονται με ανθρώπινες δραστηριότητες, αφ' ετέρου η αποστολή ενός ζώου για περίθαλψη σχετίζεται άμεσα με την ευαισθητοποίηση των πολιτών και τη γνώση τους για την ύπαρξη των κέντρων περίθαλψης άγριων ζώων.

Η έκθεση εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Περίθαλψη και επανένταξη άγριων ζώων» που υλοποίησε η ANIMA κατά την περίοδο 1/11/2017-31/10/2018 μέσω του χρηματοδοτικού προγράμματος «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις» του Πράσινου Ταμείου.

2. Η ANIMA

Η ANIMA είναι ένα σωματείο που συστάθηκε το 2005 από ανθρώπους με μακρά εμπειρία στην περίθαλψη άγριων ζώων. Έκτοτε περιθάλπτει σε ετήσια βάση περισσότερα από 3000 άγρια ζώα και πλέον είναι ο φορέας περίθαλψης άγριων ζώων με τη μεγαλύτερη απήχηση και εισαγωγές στην Ελλάδα.

Θεωρώντας ότι μόνο μέσα από τη συνδιαλλαγή και τη συνεργασία με διάφορους φορείς μπορεί να δημιουργηθεί το κατάλληλο πλαίσιο για την προστασία της άγριας ζωής έχει επιδιώξει και επιτύχει να έχει πολλούς συνοδοιπόρους και συνεργάτες δημιουργώντας, ένα δίκτυο σε όλη την Ελλάδα και σε διάφορους τομείς.

Παράλληλα, ως σταθμός πρώτων βοηθειών της Αλκυόνης, συνεργάζεται για την παραλαβή ζώων και πραγματοποίηση αρχικής κτηνιατρικής εκτίμησης και επεμβάσεων, όπου απαιτείται, αλλά και την αποστολή μεγάλωσμων πουλιών που απαιτούν μακρόχρονη αποθεραπεία στις εγκαταστάσεις της Αλκυόνης στην Πάρο.

3. Εισαγωγές άγριων ζώων προς περίθαλψη

3.1. Μεθοδολογία (συλλογή στοιχείων, βάση δεδομένων κτλ.)

Από την αρχή της λειτουργίας της η ANIMA συλλέγει στοιχεία για τα ζώα που παραλαμβάνει. Με την άφιξη ενός ζώου στον σταθμό τα στοιχεία του καταχωρούνται στο βιβλίο εισαγωγών. Τα στοιχεία αυτά αφορούν στο είδος, την περιοχή προέλευσης, τον αποστολέα και την αιτία εισαγωγής, εάν είναι γνωστή ή μπορεί άμεσα να εκτιμηθεί, ενώ περισσότερα στοιχεία προστίθενται, εφόσον προκύψουν, μετά την εξέταση και την πιθανή πραγματοποίηση ακτινογραφιών/κτηνιατρικών επεμβάσεων, καθώς και στοιχεία για την έκβαση της περίθαλψης.

Το 2008 η ANIMA απέκτησε ηλεκτρονική βάση δεδομένων, στην οποία καταχωρούνται όλα τα στοιχεία και η οποία δίνει τη δυνατότητα εξαγωγής στατιστικών στοιχείων με αυτόματο τρόπο. Έκτοτε, σε συστηματική βάση τα στοιχεία καταχωρούνται και κάθε χρόνο παρουσιάζονται στην ηλεκτρονική της ιστοσελίδα, ενώ σχετικό τεύχος αποστέλλεται σε αρμόδιους φορείς.

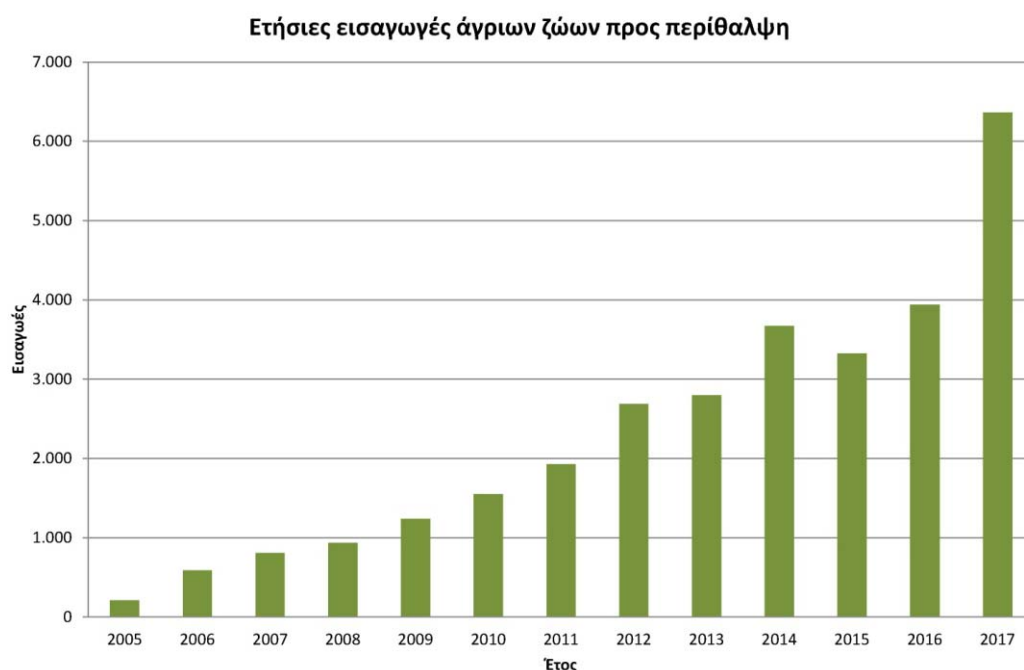
Οι αιτίες εισαγωγής είναι φυσικές ή ανθρωπογενείς. Καθώς ο στόχος αυτής της αναφοράς είναι η ευαισθητοποίηση πάνω σε θέματα που αφορούν στην επίδραση του ανθρώπου στην άγρια ζωή, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα ανθρωπογενή αίτια.

Εικόνα 1. Κεντρική σελίδα Βάσης Δεδομένων ANIMA

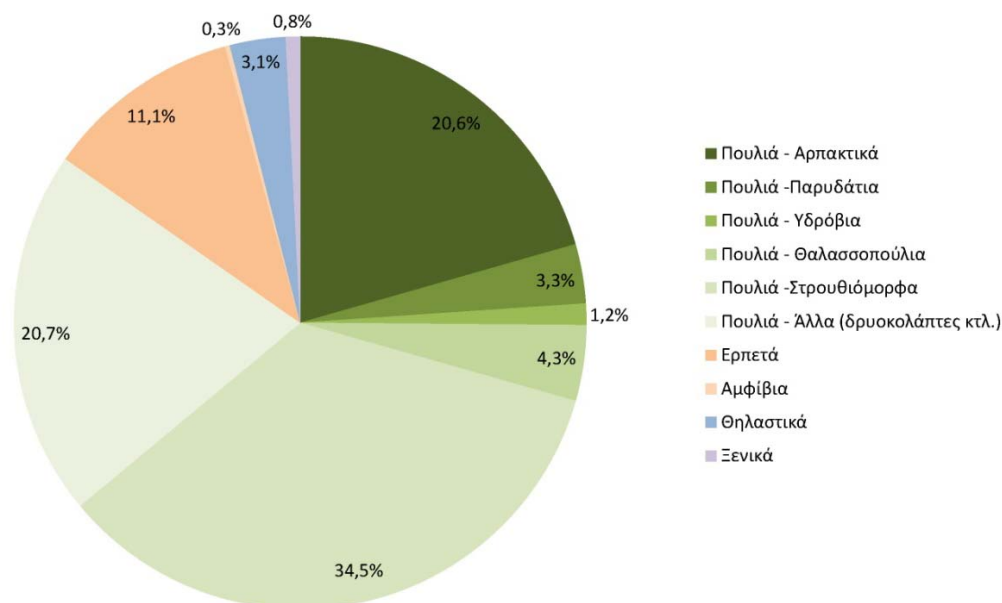
3.2. Γενικά στοιχεία

Η ANIMA από τη σύστασή της μέχρι και το 2017 έχει δεχτεί πάνω από 30.000 άγρια ζώα. Ο αριθμός των εισαγωγών κάθε χρόνο αυξάνεται, γεγονός που θεωρείται ότι οφείλεται κύρια στην αύξηση της αναγνωρισιμότητάς της, καθώς και στην ανάπτυξη συνεργασιών ανά την Ελλάδα και την χωρικά κομβική θέση της, σε σχέση με άλλα κέντρα περίθαλψης, που βρίσκονται σε νησιά ή στη βόρεια Ελλάδα. Παράλληλα, η σημαντική αύξηση από το 2017 οφείλεται και στο γεγονός ότι οι έφοδοι στο παράνομο παζάρι του Σχιστού, όπου πραγματοποιείται εμπόριο άγριων ζώων, έχουν ενταθεί και τα πουλιά που κατάσχονται παραδίδονται στην ANIMA προς εκτίμηση της κατάστασής τους και περίθαλψη.

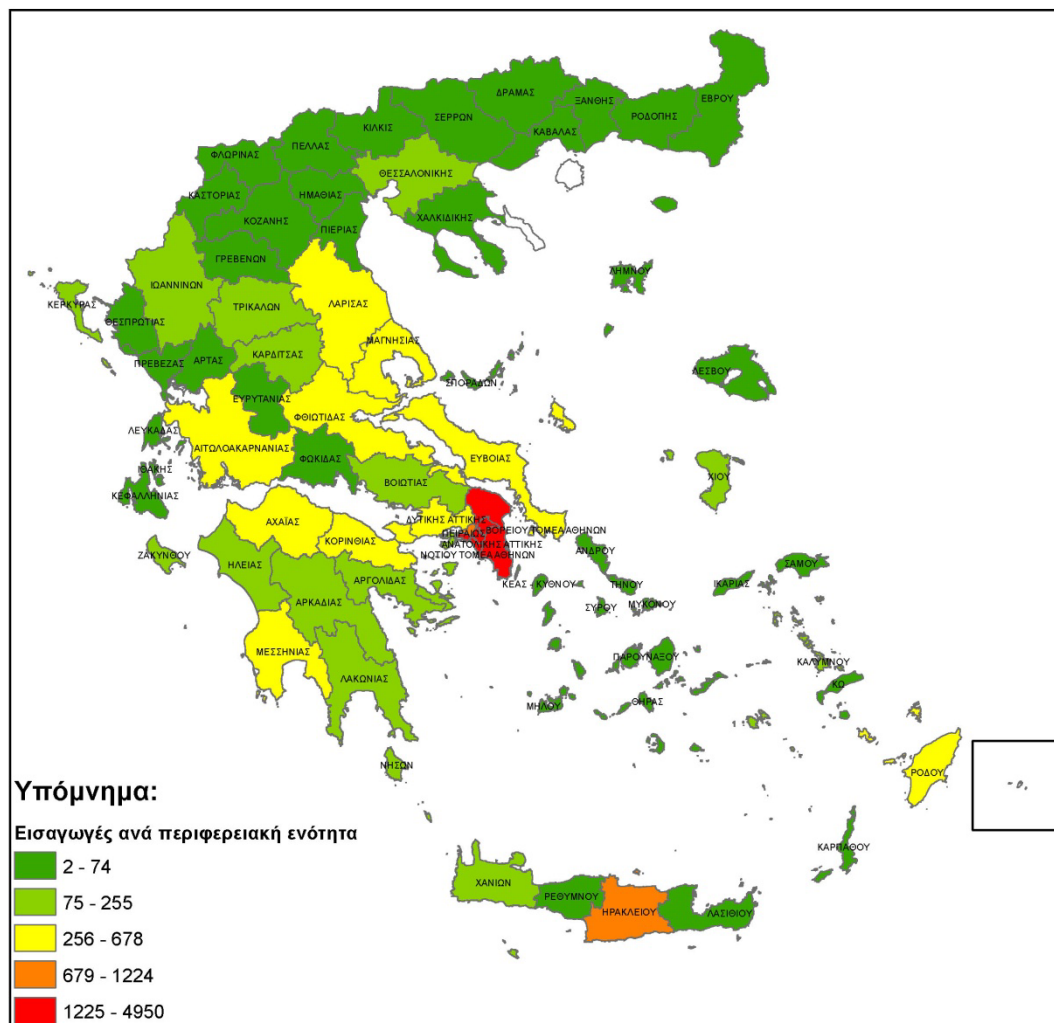
Οι εισαγωγές αφορούν σε ποσοστό 84,6% πουλιά, από τα οποία τα περισσότερα είναι στρουθιόμορφα και αρπακτικά. Επίσης, το 14,5% των εισαγωγών αφορά ερπετά, αμφίβια και θηλαστικά.

Κατηγορίες ειδών ζώων που παρελήφθησαν για περίθαλψη

Η ANIMA παραλαμβάνει άγρια ζώα από όλη την Ελλάδα και στη διάρκεια λειτουργίας της έχει συνεργαστεί με πολίτες και φορείς από όλες σχεδόν τις Περιφερειακές Ενότητες της Ελλάδας, όπως φαίνεται στον σχετικό χάρτη. Τα περισσότερα περιστατικά προέρχονται από την Αττική, ενώ ακολουθούν η Περιφερειακή Ενότητα του Ηρακλείου και περιοχές της Στερεάς Ελλάδας, της Θεσσαλίας και της Πελοποννήσου, καθώς και η Ρόδος. Οι αυξημένες εισαγωγές από την επαρχία δεν σχετίζεται τόσο με αυξημένα ποσοστά περιστατικών σε αυτές, όσο με την παρουσία συνεργατών της ANIMA. Σε πολλές περιπτώσεις οι συνεργάτες αυτοί αποτελούν πλέον σημείο αναφοράς για τους κατοίκους των περιοχών, οι οποίοι έρχονται σε επαφή μαζί τους σε περιπτώσεις που εντοπίσουν κάποιο άγριο ζώο σε ανάγκη. Επιπλέον, τα περισσότερα περιστατικά από τη Βόρεια Ελλάδα καλύπτονται από τον Σταθμό Πρώτων Βοηθειών για άγρια ζώα που υπάρχει στη Θεσσαλονίκη, ενώ και κλήσεις που λαμβάνει η ANIMA σχετικά με άγρια ζώα από εκεί συνήθως παραπέμπονται στον Σταθμό αυτό, τον οποίο λειτουργεί η οργάνωση «Δράση για την Άγρια Ζωή».

Αξίζει να αναφερθεί ότι σε ετήσια βάση η ANIMA εμπλέκεται επίσης στη διάσωση και περίθαλψη άγριων ζώων που δεν περιλαμβάνονται στην άγρια ζωή της Ελλάδας και τα οποία για διάφορους λόγους έχουν βρεθεί στο φυσικό περιβάλλον. Αυτά αντιστοιχούν στο 0.8% του συνόλου των εισαγωγών.

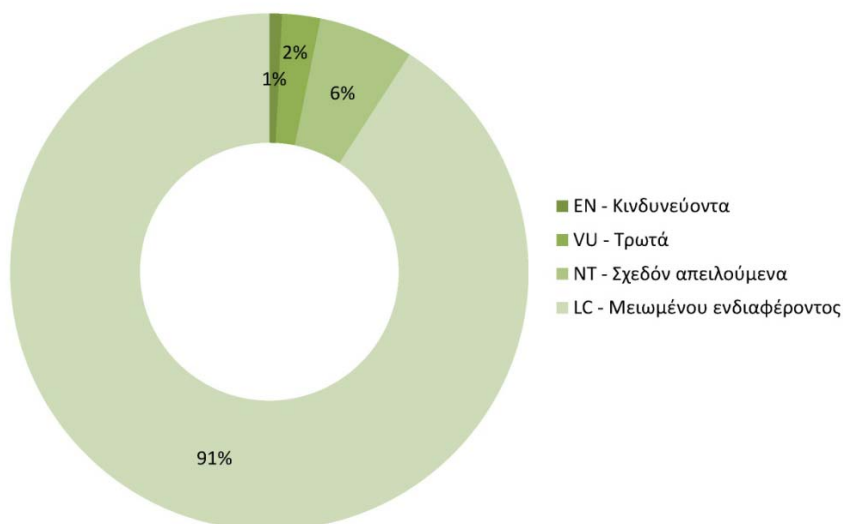
Εικόνα 2. Αριθμός εισαγωγών ανά περιφερειακή ενότητα για την περίοδο 2005-2017

3.3. Είδη άγριων ζώων που περιθάλφθηκαν

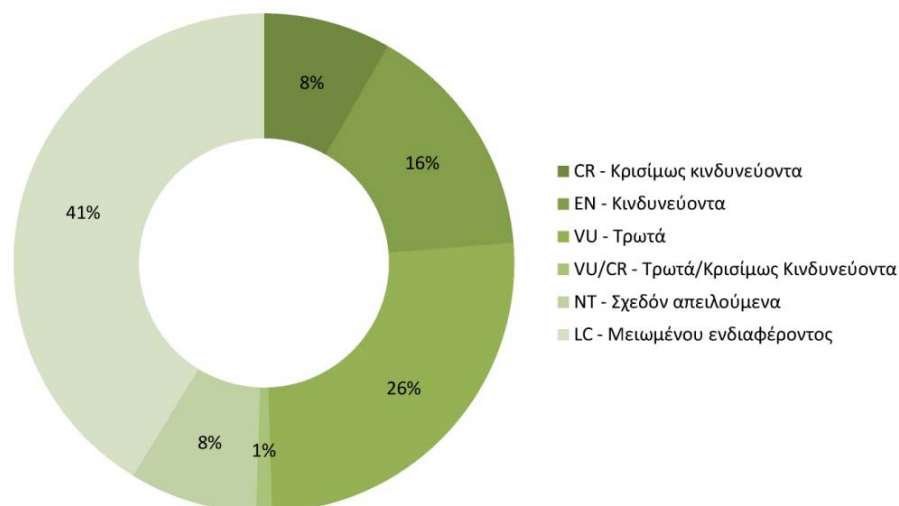
Συνολικά, μέχρι σήμερα η ANIMA έχει περιθάλψει 259 είδη ζώων της εγχώριας πανίδας, ενώ έχει χρειαστεί να εμπλακεί στην περίθαλψη 49 ξενικών ειδών – συνήθως είδη που διατηρούνται ως κατοικίδια.

Από αυτά τα 80 είδη πουλιών περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας για τα Πουλιά και 25 άλλα είδη περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα II ή/και IV της Οδηγίας για τους Οικοτόπους και προστατεύονται. Επιπλέον, 23 είδη θεωρούνται απειλούμενα σε παγκόσμιο επίπεδο (σύμφωνα με την Κόκκινη Λίστα της IUCN του 2016) και 57 σε εθνικό επίπεδο. Κατά συνέπεια, το 59% των ειδών που λαμβάνει η ANIMA αφορούν είδη που είναι απειλούμενα στην Ελλάδα. Αναλυτικός πίνακας παρατίθεται στο Παράρτημα.

Κατηγορία κινδύνου σε παγκόσμιο επίπεδο
IUCN (2016)

Κατηγορία κινδύνου σε εθνικό επίπεδο
Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (2009)

Από τα πλέον σημαντικά είδη που έχει περιθάλψει η ANIMA είναι ο Ασπροπάρης, ένα κρισίμως κινδυνεύον είδος στην Ελλάδα και κινδυνεύον παγκοσμίως, το οποίο αριθμεί μόλις 5 ζευγάρια στη χώρα. Τα χρόνια που αφορά η αναφορά η ANIMA έχει περιθάλψει επιτυχία 4 άτομα.

Όσον αφορά στην ορνιθοπανίδα αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι έχει περιθάλψει μεταξύ άλλων Μαυρόγυπες, Αργυροπελεκάνους, Ροδοπελεκάνους, Μαυροπελαργούς και Χαλκόκοτες, ενώ από είδη θηλαστικών Τσακάλια, Ζαρκάδια, Ελάφια, Βίδρες, επίσης απειλούμενα στην Ελλάδα.

3.4. Κύριες αιτίες εισαγωγής

Οι αιτίες εισαγωγής για περίθαλψη ποικίλουν και μπορούν να χωριστούν σε φυσικές και ανθρωπογενείς.

Μεγάλο μέρος των εισαγωγών σχετίζεται άμεσα με τον ετήσιο κύκλο ζωής των άγριων ζώων. Έτσι, παρατηρούνται εισαγωγές:

- Νεοσσών και νεαρών μικρών ζώων κατά την περίοδο της αναπαραγωγής. Συνήθως πρόκειται για πουλιά, τα οποία έχουν βρεθεί εκτός φωλιάς για διάφορους λόγους
- Νεαρά άτομα, τα οποία ως άπειρα ακόμα καταλήγουν εξαντλημένα, υποσιτισμένα ή αποπροσανατολισμένα.
- Πουλιά σε μετανάστευση, τα οποία εξαντλούνται από το επίπονο ταξίδι τους και κύρια εντοπίζονται κατά την ανοιξιάτικη περίοδο, οπότε και φτάνουν στην Ελλάδα έχοντας διασχίσει τη Βόρεια Αφρική και τη Μεσόγειο θάλασσα.
- Πουλιά διαχειμάζοντα, που φτάνουν στην Ελλάδα από βορειότερες περιοχές και είτε είναι εξαντλημένα, είτε μη εξοικειωμένα με το νέο τους περιβάλλον και επιρρεπή σε ατυχήματα ή επίσης έχουν πυροβοληθεί νόμιμα ή παράνομα.
- Άτομα που έχουν προσβληθεί από ασθένειες.

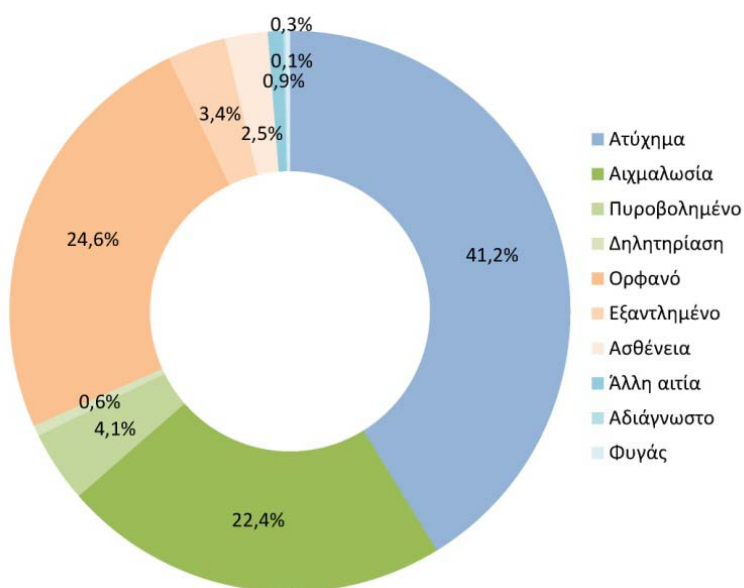
Πολλές εισαγωγές σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με ανθρώπινες δραστηριότητες και αυτές θα παρουσιαστούν πιο αναλυτικά. Συνοπτικά αφορούν:

- Ατυχήματα, όπου εμπλέκονται ανθρώπινες υποδομές. Αυτές οι υποδομές περιλαμβάνουν γραμμές καλωδίων μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος, τζάμια κτιρίων, αυτοκινητοδρόμους. Επίσης, εδώ συμπεριλαμβάνονται και όλα τα ατυχήματα που αφορούν σε λάδια, κατσίγαρο, κόλλες ή άλλες ουσίες, ο τραυματισμός από κατοικίδια, που αφορά κύρια σε γάτες, καθώς και έκτακτα περιστατικά, όπως είναι οι πετρελαιοκηλίδες και οι πυρκαγιές.
- Παράνομο κυνήγι, που περιλαμβάνει τον τραυματισμό ειδών που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο θηρεύσιμων ειδών κατά τη διάρκεια της

κυνηγετικής περιόδου ή τον τραυματισμό θηρεύσιμων εκτός της περιόδου αυτής.

- Αιχμαλωσία και παράνομο εμπόριο, που περιλαμβάνει τις περιπτώσεις όπου άγρια ζώα παγιδεύονται στη φύση και στη συνέχεια είτε προωθούνται προς πώληση, είτε διατηρούνται προς ιδίαν χρήση.
- Χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, που περιλαμβάνει τα περιστατικά κατανάλωσης δηλητηριασμένων δολωμάτων που τοποθετούνται από πολίτες για τη δηλητηρίαση άγριων θηλαστικών ή οικόσιτων σκύλων.

Αιτίες εισαγωγής άγριων ζώων

Το μεγαλύτερο ποσοστό των εισαγωγών αφορά σε ατυχήματα, ενώ ακολουθούν τα ζώα που μένουν ορφανά και η αιχμαλωσία. Στο παραπάνω διάγραμμα με πράσινο παρουσιάζονται τα αίτια που σχετίζονται κύρια με τον άνθρωπο, ενώ με πορτοκαλί οι εισαγωγές που οφείλονται σε φυσικά αίτια, αν και η διαχωριστική γραμμή μεταξύ των δύο δεν είναι πάντα σαφής σε πολλές περιπτώσεις. Τα ατυχήματα είναι μια ιδιαίτερα ευρεία κατηγορία και περιλαμβάνει περιστατικά που οφείλονται τόσο σε φυσικές, όσο και σε ανθρωπογενείς αιτίες.

3.5. Αναλυτική παρουσίαση εισαγωγών βάσει αιτιών

3.5.1. Φυσικά αίτια

3.5.1.1. Νεοσσοί

Η εισαγωγή νεοσσών και νεαρών θηλαστικών αποτελεί τη δεύτερη αιτία εισαγωγής στην ANIMA, με ποσοστό 24,6%. Πρόκειται κύρια για νεοσσούς στρουθιομόρφων και είδη που ανήκουν στην κατηγορία «άλλα είδη», όπου περιλαμβάνονται είδη όπως οι Σταχτάρες, οι Τσαλαπετεινοί κτλ. Ακολουθούν τα νυκτόβια αρπακτικά, ενώ η ANIMA κάθε χρόνο παραλαμβάνει μικρό αριθμό θηλαστικών, με ειδικές απαιτήσεις στην ανατροφή.

Πάνω από το 80% των εισαγωγών προέρχονται από την Περιφέρεια Αττικής. Πρόκειται για πουλιά που σχετίζονται άμεσα με το αστικό περιβάλλον.

Τα αίτια που φέρνουν τα νεαρά ζώα στην ANIMA σχετίζονται κύρια με πτώση από φωλιές, ενώ υπάρχουν και τα περιστατικά όπου η παρέμβαση του ανθρώπου δεν θα ήταν απαραίτητη, όπως είναι οι περιπτώσεις νυκτόβιων που εγκαταλείπουν τη φωλιά τους πριν να πτερωθούν πλήρως, καθώς και ζαρκαδιών και λαγών, των οποίων οι μητέρες τα αφήνουν κρυμμένα για μεγάλα χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια της ημέρας. Αξίζει να σημειωθεί ότι κάποιες χρονιές οι αυξημένες εισαγωγές σχετίζονται με παράγοντες όπως είναι οι πρώιμοι καύσωνες, που έχουν ως αποτέλεσμα οι νεοσσοί που βρίσκονται ακόμα στις φωλιές τους, και μπορώντας να αντέξουν τις ακραίες θερμοκρασίες που αναπτύσσονται, να τις εγκαταλείπουν. Αυτό παρατηρήθηκε το καλοκαίρι του 2017, όπου οι εισαγωγές Σταχταρών είχαν κατακόρυφη αύξηση κατά τις μέρες του καύσωνα.

Είδη με συχνότερα περιστατικά ορφανών ζώων, κατά φθίνουσα σειρά (65% με έντονα γράμματα & 85% των περιστατικών)

Passer domesticus

Turdus merula

Streptopelia decaocto

Apus apus

Pica pica

Delichon urbicum

Otus scops

Athene noctua

Falco tinnunculus

Apus melba

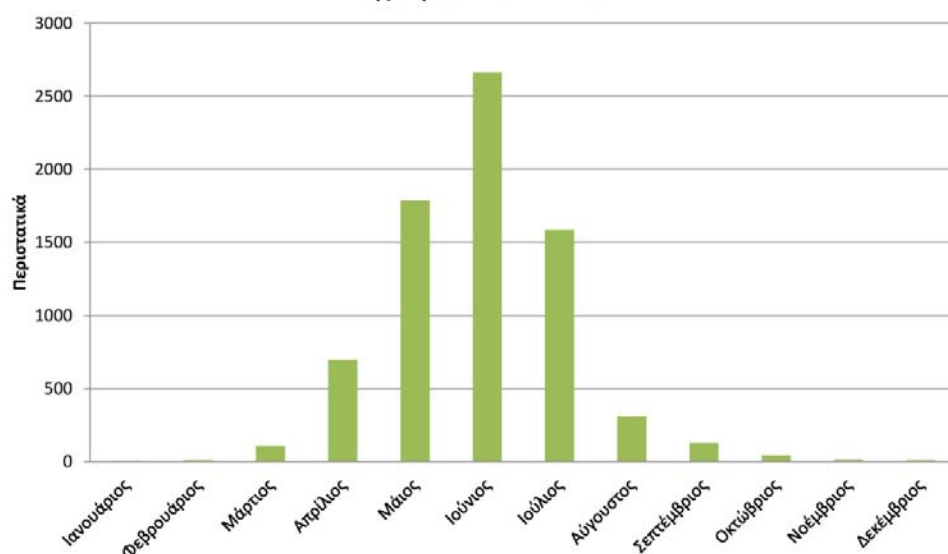
Parus major

Erinaceus concolor

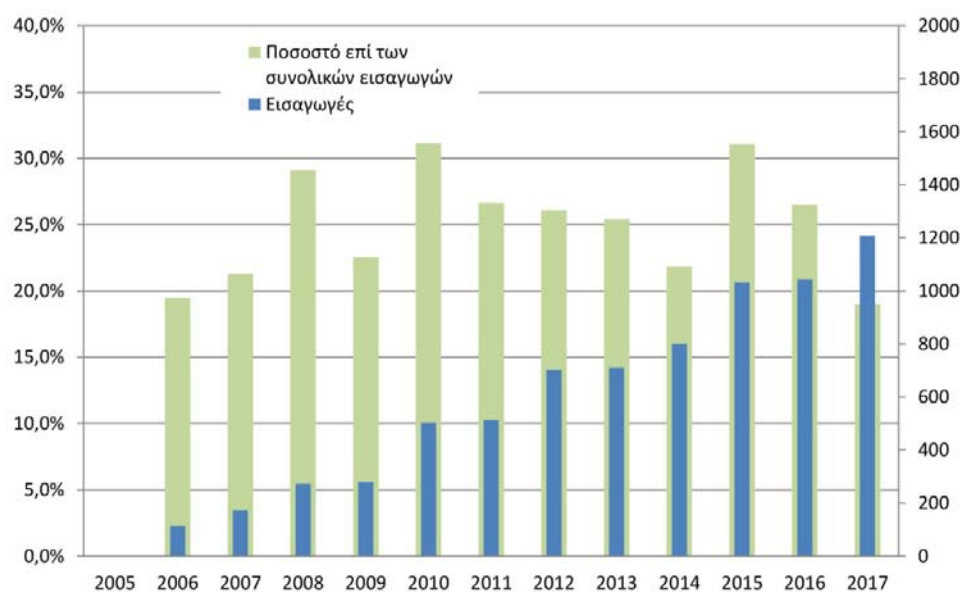
Εικόνα 3. Νεοσσός Σταχτάρα σε περιθαλψη.

Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους η ANIMA λαμβάνει νεοσσούς και νεαρά θηλαστικά. Η κύρια περίοδος είναι από τον Απρίλιο μέχρι και τον Αύγουστο με κορύφωση τον Ιούνιο, ενώ πρώιμα ή καθυστερημένα μικρά μπορεί να παραληφθούν και μέσα στον χειμώνα. Τα περιστατικά εισαγωγής ορφανών ζώων παρουσιάζουν αύξηση κατά την περίοδο 2006-2017, γεγονός που σχετίζεται κύρια με την αύξηση της αναγνωρισιμότητας της ANIMA, που έχει ως αποτέλεσμα να αποστέλλονται όλο και περισσότερα νεαρά πουλιά από την Αττική σε αυτήν.

Σύνολο περιστατικών ορφανών ζώων
της περιόδου 2005-2017

Περιστατικά ορφανών ζώων
σε απόλυτες και ποσοστιαίες ετήσιες τιμές

3.5.1.2. Ασθένεια – Εξάντληση

Τα περιστατικά εξασθενημένων ζώων αφορούν μόλις το 3.4% των εισαγωγών και έχουν κατά κύριο λόγο να κάνουν με (α) μεταναστευτικά πουλιά κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης, (β) νεαρά άτομα λίγο μετά την απεξάρτησή τους από τους γονείς τους, (γ) διαχειμάζοντα πουλιά και (δ) ενήλικα πουλιά κατά τη φάση της αναπαραγωγής.

Τα περισσότερα περιστατικά εξαντλημένων κατά τη μετανάστευση πουλιών εντοπίζονται κατά την ανοιξιιάτικη μετανάστευση, όπου φτάνουν στην Ελλάδα αφού έχουν ολοκληρώσει το μεγαλύτερο και πιο απαιτητικό κομμάτι της μεταναστευτικής τους διαδρομής. Όσον αφορά τα νεαρά άτομα, αυτά συνήθως είναι ζώα που έχουν εγκαταλείψει τη φωλιά τους και δεν εξαρτώνται πλέον από τους γονείς τους για την εξεύρεση τροφής, με αποτέλεσμα συχνά να εντοπίζονται υποσιτισμένα, με χαρακτηριστικά παραδείγματα τους νεαρούς Ασημόγλαρους και τα νεαρά Όρνια. Επίσης, η περίοδος αναπαραγωγής είναι μια ιδιαίτερα απαιτητική περίοδος για όλα τα ζώα.

Λαμβάνοντας υπόψη τις αιτίες εξάντλησης, όπως είναι αναμενόμενο τα περισσότερα περιστατικά εξαντλημένων ζώων εντοπίζονται τους μήνες Απρίλιο-Σεπτέμβριο με κορύφωση τον Ιούλιο. Την περίοδο 2005-2017 τα περιστατικά εξαντλημένων ζώων έχουν αυξηθεί σημαντικά, ιδιαίτερα μετά το 2010.

Είδη με συχνότερα περιστατικά εξαντλημένων, κατά φθίνουσα σειρά (65% των περιστατικών)

Buteo buteo

Ixobrychus minutus

Larus michahellis

Apus apus

Streptopelia decaocto

Falco tinnunculus

Apus melba

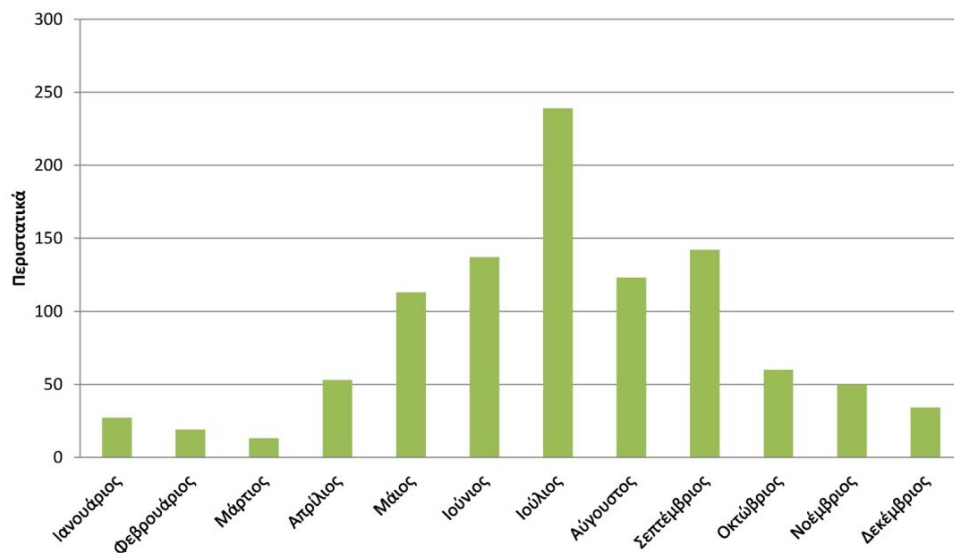
Gyps fulvus

Athene noctua

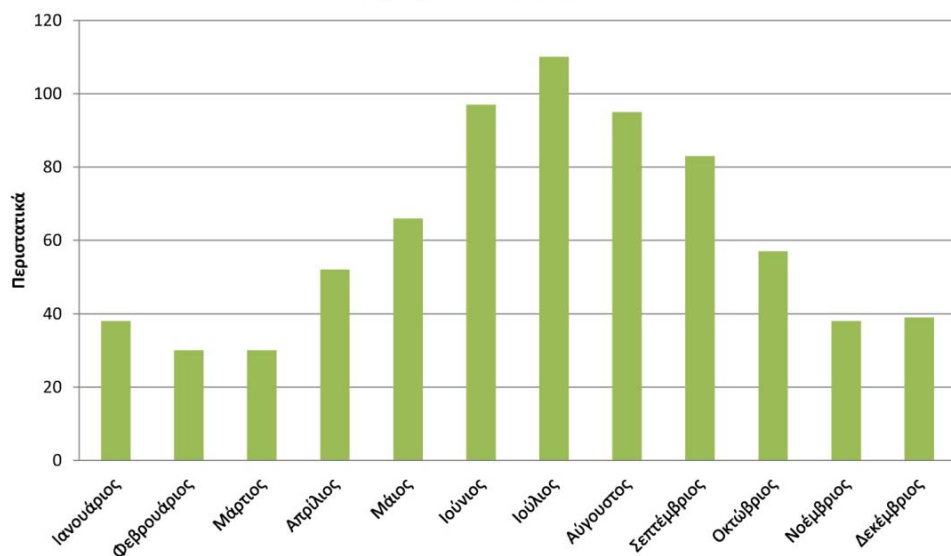
Εικόνα 4. Εξαντλημένος Μικροτσικνιάς σε περίθαλψη.

Τα περιστατικά άρρωστων ζώων αφορούν το 2.4% των εισαγωγών.

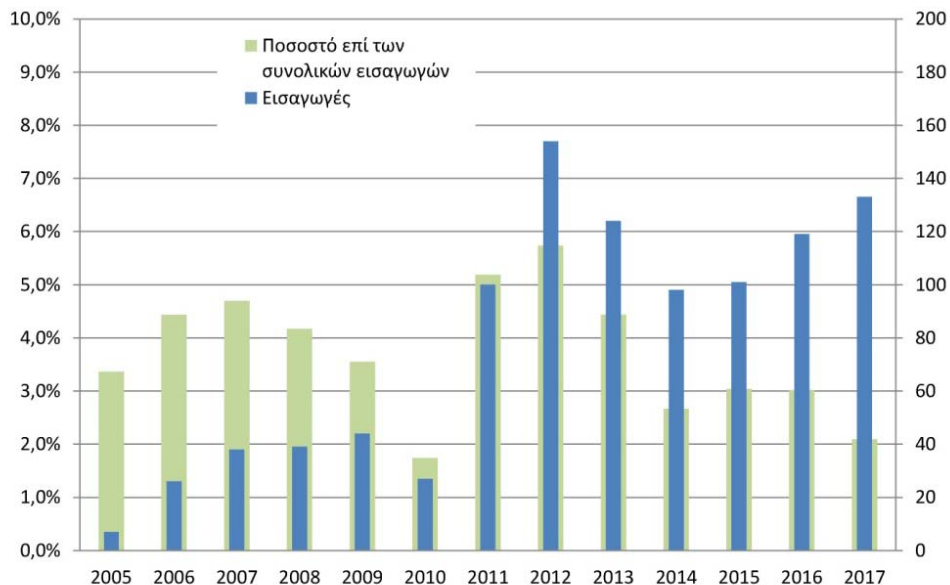
**Σύνολο περιστατικών εξασθενημένων ζώων
της περιόδου 2005-2017**

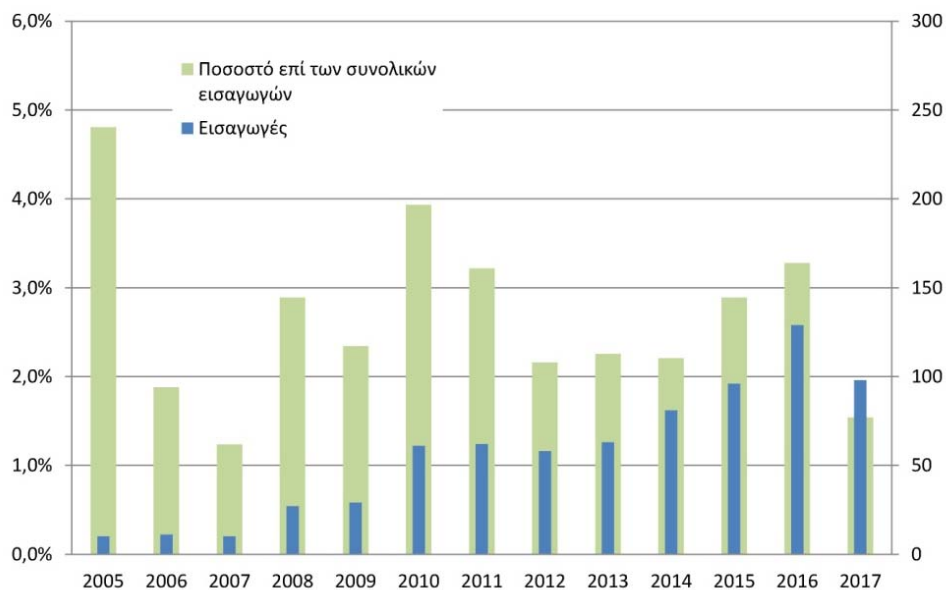
**Σύνολο περιστατικών ασθένειας
της περιόδου 2005-2017**

**Περιστατικά εξαντλημένων ζώων
σε απόλυτες και ποσοστιαίες ετήσιες τιμές**

**Περιστατικά ασθένειας
σε απόλυτες και ποσοστιαίες ετήσιες τιμές**

3.5.2. Ατυχήματα

Τα ατυχήματα είναι μια ευρύτατη κατηγορία με ποικιλία αιτιών και αφορά το 41.7% των εισαγωγών της ANIMA. Η αιτία σε κάποιες περιπτώσεις, όπως αυτή της ηλεκτροπληξίας, είναι εύκολο να καθοριστεί, καθώς το ζώο έχει συγκεκριμένη κλινική εικόνα. Παράλληλα, στον καθορισμό του ατυχήματος σημαντικό ρόλο παίζει και η πληροφορία που παρέχεται από όσους εντοπίζουν τα ζώα και τα στέλνουν προς περίθαλψη. Τα ζώα που εντοπίζονται με κατάγματα, εξάρθρωσεις και θλάσεις κατατάσσονται στην κατηγορία αυτή, χωρίς πολλές φορές να μπορεί να προσδιοριστεί το ακριβές ατύχημα.

Έτσι, για αρκετά χρόνια αν και είχαν αναγνωριστεί τάσεις δεν είχε αποφασιστεί εάν και πως θα εξειδικευτεί η κατηγορία αυτή. Με τον καιρό όμως έγινε σαφές ότι έπρεπε τουλάχιστον κάποιες απειλές να αποτυπωθούν και στα στατιστικά στοιχεία που συλλέγονται. Έτσι, από το 2014 η κατηγορία «ατυχήματα» έχει χωριστεί στις εξής υποκατηγορίες:

- Ηλεκτροπληξία σε γραμμές μεταφοράς ρεύματος,
- Πρόσκρουση σε τζάμι,
- Τροχαίο ατύχημα,
- Πτώση σε υγρά όπως λάδια, πετρέλαιο, κατσίγαρος,
- Παγίδευση σε κόλλα,
- Επίθεση από γάτα ή σκύλο,
- Άλλο.

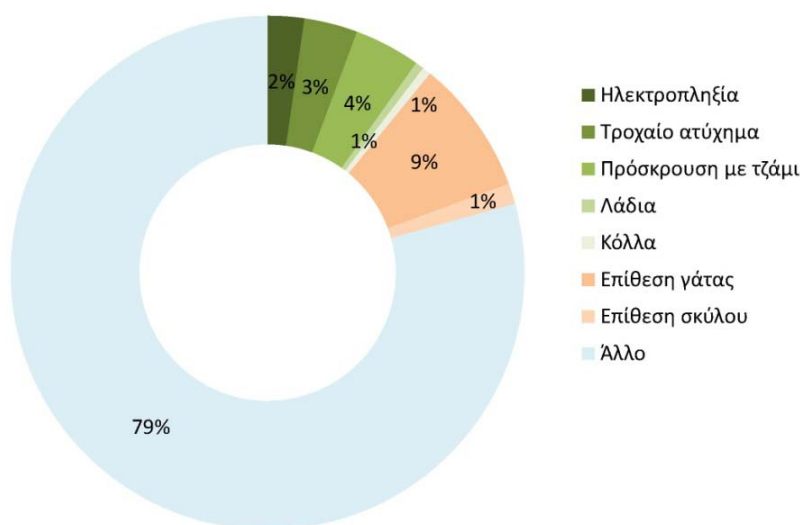
Επιπλέον, μετά τα γεγονότα των τελευταίων ετών, έχει γίνει εμφανές ότι απαιτείται να γίνει και επιπλέον διαχωρισμός για τα θύματα πυρκαγιών και πετρελαιοκηλίδων και ο διαχωρισμός αυτός έχει ξεκινήσει να εφαρμόζεται από το 2018.

Παραδείγματα άλλων γνωστών αιτιών ατυχήματος περιλαμβάνουν τα φυσικά αίτια, λόγω συνθηκών ή/και απειρίας και εξάντλησης των ζώων σε περιόδους όπως η μετανάστευση, ενώ ατυχήματα που σχετίζονται με άλλες ανθρωπογενείς αιτίες μπορεί να περιλαμβάνουν περιτύλιξη με πλαστικά ή άλλο υλικό, κατάποση αγκιστριού κ.α..

Από την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε για τα ατυχήματα της περιόδου 2014-2017, οπότε και χρησιμοποιούνταν οι υποκατηγορίες, έχει γίνει σαφές ότι τουλάχιστον στο 1/4 των περιστατικών είναι εφικτό να προσδιοριστεί η αιτία του ατυχήματος.

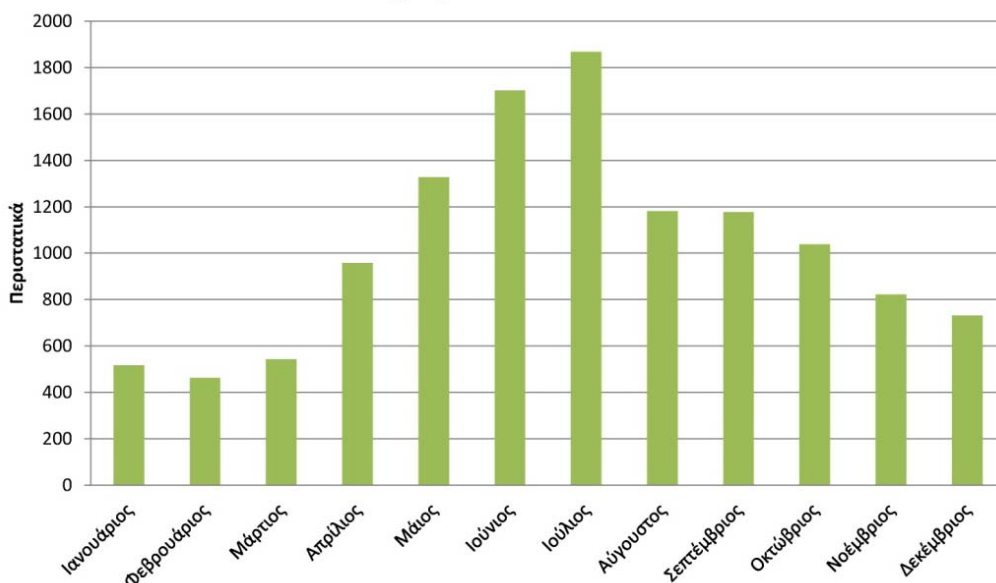
Αν και τα περιστατικά των ατυχημάτων που έχουν προσδιοριστεί αφορούν σε μικρό αριθμό ζώων αξίζει να σημειωθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις τα είδη που εμπλέκονται είναι σημαντικά και παρουσιάζεται μια συστηματικότητα.

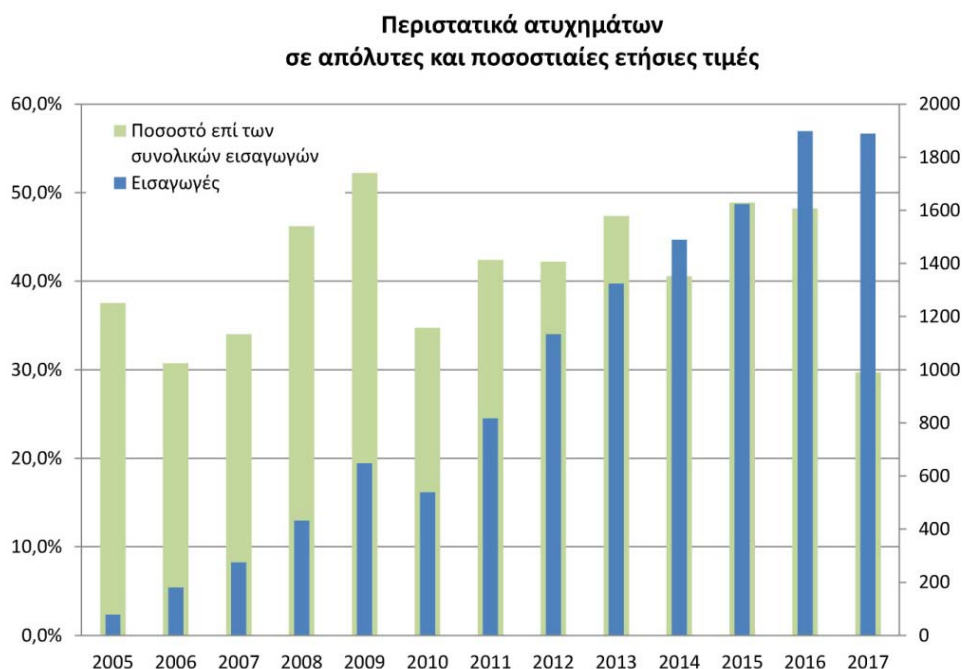
Επιμέρους αιτίες ατυχημάτων 2014-2017

Περιστατικά ατυχημάτων παρατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με μια αύξηση να παρατηρείται κατά την περίοδο Απριλίου-Σεπτεμβρίου. Όπως παρουσιάστηκε και παραπάνω αποτελεί μια ευαίσθητη για την άγρια ζωή περίοδο λόγω της μετανάστευσης, της αναπαραγωγής και της παρουσίας άπειρων νεαρών, που τα κάνει πιο επιρρεπή σε ατυχήματα. Τα περιστατικά παρουσιάζουν μια σταθερή αύξηση στο πέρασμα των ετών, που σχετίζεται όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις κυρίως με την αύξηση της αναγνωρισιμότητας της ANIMA, ενώ ως ποσοστό επί του συνόλου των εισαγωγών δεν παρουσιάζει σημαντικές μεταβολές.

Σύνολο περιστατικών ατυχημάτων της περιόδου 2005-2017

3.5.2.1. Ηλεκτροπληξία

Τα περιστατικά ηλεκτροπληξιών ειδικά ξεκίνησαν να καταγράφονται ξεχωριστά ήδη από το 2013 και για την περίοδο 2013-2017 τα περιστατικά ανέρχονται σε 220, όπου περιλαμβάνονται προστατευόμενα και απειλούμενα είδη σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Τα περισσότερα περιστατικά αφορούν σε αρπακτικά πουλιά, συγκεκριμένα 156 πουλιά, τόσο ημερόβια, όσο και νυχτόβια. Παρακάτω παρουσιάζονται τα είδη με τα περισσότερα περιστατικά ηλεκτροπληξίας, ενώ η ANIMA έχει παραλάβει και άλλα είδη όπως Σφηκιάρη, Σπιζαετό και Μαυροπελαργό ως θύματα ηλεκτροπληξίας.

Είδη με συχνότερα περιστατικά ηλεκτροπληξίας, κατά φθίνουσα σειρά (65% με έντονα γράμματα & 85% των περιστατικών)

Bubo bubo

Buteo buteo

Ciconia ciconia

Falco tinnunculus

Tyto alba

Larus michahellis

Gyps fulvus

Εικόνα 5. Ψαραετός, θύμα ηλεκτροπληξίας.

Όλα τα είδη με μεγάλο άνοιγμα φτερών κινδυνεύουν από ηλεκτροπληξία σε γραμμές μεταφοράς ρεύματος, καθώς υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να αγγίξουν ταυτόχρονα δύο τάσεις. Τα περισσότερα περιστατικά αφορούν σε Μπούφους. Αυτό πιθανόν να σχετίζεται με το γεγονός ότι πρόκειται για το νυκτόβιο είδος με το μεγαλύτερο άνοιγμα φτερών. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι οι Πελαργοί είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι κατά τη διάρκεια της μεταναστευτικής περιόδου, λόγω της μετακίνησής τους σε κοπάδια και της πιθανότητας μαζικής ηλεκτροπληξίας όταν σταθμεύουν σε περιοχές με γραμμές ηλεκτρικής ενέργειας. Χαρακτηριστική περιοχή αποτελεί το Σούνιο, όπου κάθε χρόνο μεγάλες ομάδες Πελαργών περνούν και σταθμεύουν.

Η παραλαβή θυμάτων ηλεκτροπληξίας έχει επιτρέψει τον εντοπισμό συγκεκριμένων επικίνδυνων τμημάτων του δικτύου ηλεκτρικού ρεύματος και την πραγματοποίηση παρεμβάσεων από πλευράς της ANIMA για την αντιμετώπιση του προβλήματος από την ΔΕΔΔΗΕ.

3.5.2.2. Πρόσκρουση σε τζάμι

Η πρόσκρουση σε τζάμι αφορά κυρίως σε στρουθιόμορφα, πιθανόν λόγω των μεγαλύτερων πληθυσμών που έχουν εντός των πόλεων. Τα πουλιά προσκρούουν σε τζάμια τα οποία δεν βλέπουν.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 70% των περιστατικών έχουν προέλθει από τις Περιφερειακές Ενότητες της Αθήνας, ενώ αν ληφθούν υπόψη η Ανατολική και η Δυτική Αττική, καθώς και ο Πειραιάς, το ποσοστό ανεβαίνει στο 92.5% των περιστατικών. Αυτό είναι μάλλον αναμενόμενο, καθώς πρόκειται για την πλέον πυκνοκατοικημένη περιοχή της Ελλάδας, ενώ ο αριθμός των κτιρίων με γυάλινο κέλυφος ή μεγάλες τζαμαρίες είναι μεγάλος.

Στα είδη με αρκετά περιστατικά περιλαμβάνεται και τα Ξεφτέρια. Τα Ξεφτέρια το φθινόπωρο κατεβαίνουν σε νοτιότερες περιοχές για να διαχειμάσουν και συχνά κατά τη διάρκεια του κυνηγιού έχουν ατυχήματα, όπως στην περίπτωση των τζαμιών σε κτίρια.

Εικόνα 6. Τζάμι με 3 ίχνη από προσκρούσεις περιστεριών.

Η ANIMA καλείται συχνά να παρέχει οδηγίες για την προστασία των πουλιών σε πολίτες και εταιρείες που ζητούν βοήθεια, αφού έχουν αντιληφθεί προσκρούσεις πουλιών στα τζάμια των κτιρίων στα οποία βρίσκονται.

3.5.2.3. Τροχαίο ατύχημα

Τα περισσότερα περιστατικά θυμάτων τροχαίων που καλείται να αντιμετωπίσει η ANIMA αφορούν σε πουλιά, με πάνω από τα μισά να είναι αρπακτικά και δη νυκτόβια. Πάνω από το 1/3 των περιστατικών αφορά χερσαίες χελώνες, ενώ θηλαστικά όπως Αλεπούδες, Ασβοί, αλλά και Τσακάλια είναι μεταξύ των περιστατικών.

Είδη με συχνότερα
περιστατικά τροχαίων,
κατά φθίνουσα σειρά
(65% των περιστατικών)

Testudo marginata

Athene noctua

Streptopelia decaocto

Otus scops

Buteo buteo

Vulpes vulpes

Εικόνα 7. Τυτώ, θύμα τροχαίου.

Τα περιστατικά που έχει παραλάβει η ANIMA και η αναγνώριση της απειλής ορισμένων δημόσιων υποδομών, και κατά συνέπεια της ύπαρξης μιας συλλογικής ευθύνης, ήταν η αφετηρία για να ξεκινήσει το πρόγραμμα «ΠΑΡΑΤΗΡΩ» (βλ. παρακάτω).

3.5.2.4. Λάδια – Πετρέλαιο

Σύμφωνα με τα στοιχεία η ANIMA παραλαμβάνει κάθε χρόνο περίπου 10 άγρια ζώα που έχουν πέσει σε λάδια ή πετρέλαιο.

Αν και το σημαντικότερο περιστατικό θαλάσσιας ρύπανσης τα τελευταία χρόνια προήλθε από το ναυάγιο του πλοίου «Αγία Ζώνη II», ο αριθμός των άγριων ζώων που τελικά κλήθηκε να διαχειριστεί η ANIMA ήταν ιδιαίτερα μικρός, λόγω της «καλής» για την άγρια ζωή συγκυρίας σε σχέση με την περίοδο του ατυχήματος.

Από την άλλη, σε περιπτώσεις όπως το λιμανάκι του Αγ. Γεωργίου στο Κερατσίνι, η ανάβλυση πετρελαίου έχει ως αποτέλεσμα τη συστηματική παραλαβή πετρελαιωμένων άγριων ζώων από την περιοχή τα τελευταία χρόνια.

Εικόνα 8. Πρασινοκέφαλη πάπια από το Κερατσίνι, Κουκουβάγια πιασμένη σε ποντικόκολλα.

3.5.2.5. Επίθεση από γάτα-σκύλο

Ο τραυματισμός από γάτα έχει αποδειχθεί ότι είναι παγκόσμια μια πολύ σημαντική απειλή, ειδικά για τα πουλιά και τα ερπετά. Αντίστοιχα αλλά σε μικρότερο βαθμό, και τα σκυλιά τραυματίζουν άγρια ζώα, ενώ σε περιπτώσεις που δημιουργούνται αγέλες αδέσποτων σκύλων μπορεί να τραυματίσουν και μεγαλόσωμα ζώα, όπως ελάφια.

Στα περιστατικά που έχει παραλάβει η ANIMA οι περισσότερες επιθέσεις αφορούν γάτες. Η πλειοψηφία των άγριων ζώων που έχουν δεχθεί επίθεση από γάτα είναι πουλιά, κυρίως Δεκαοκτούρες και Κοτσύφια, ενώ υπάρχουν και περιστατικά επιθέσεων σε νυχτερίδες, σαύρες, χελώνες και φίδια. Οι επιθέσεις σκύλων σχετίζονται κύρια με χερσαίες χελώνες, ενώ ακολουθούν τα πουλιά, οι σκαντζόχοιροι και οι αλεπούδες.

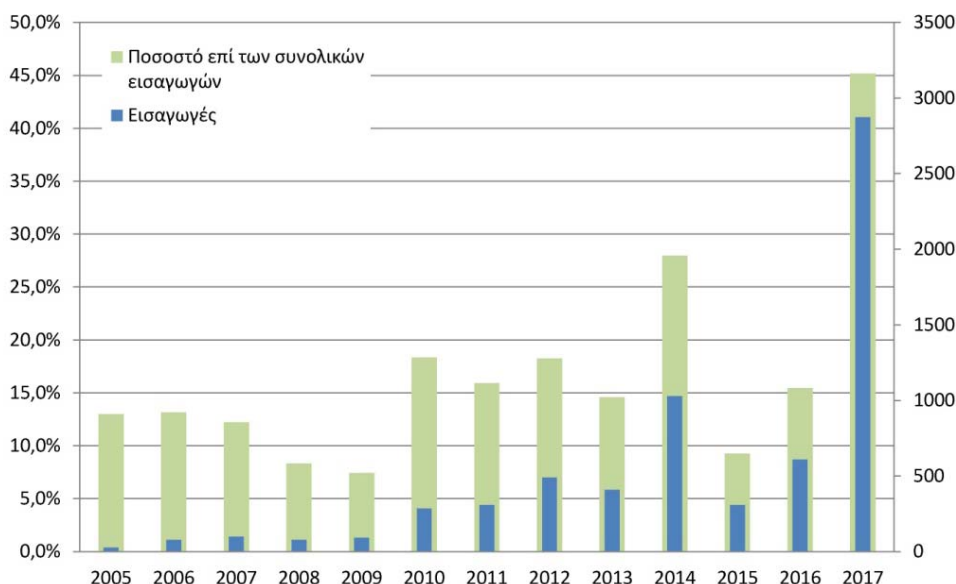

Εικόνα 9. Χρυσοβασιλίσκος, θύμα γάτας, Τρανόσαυρα, θύμα σκύλου.

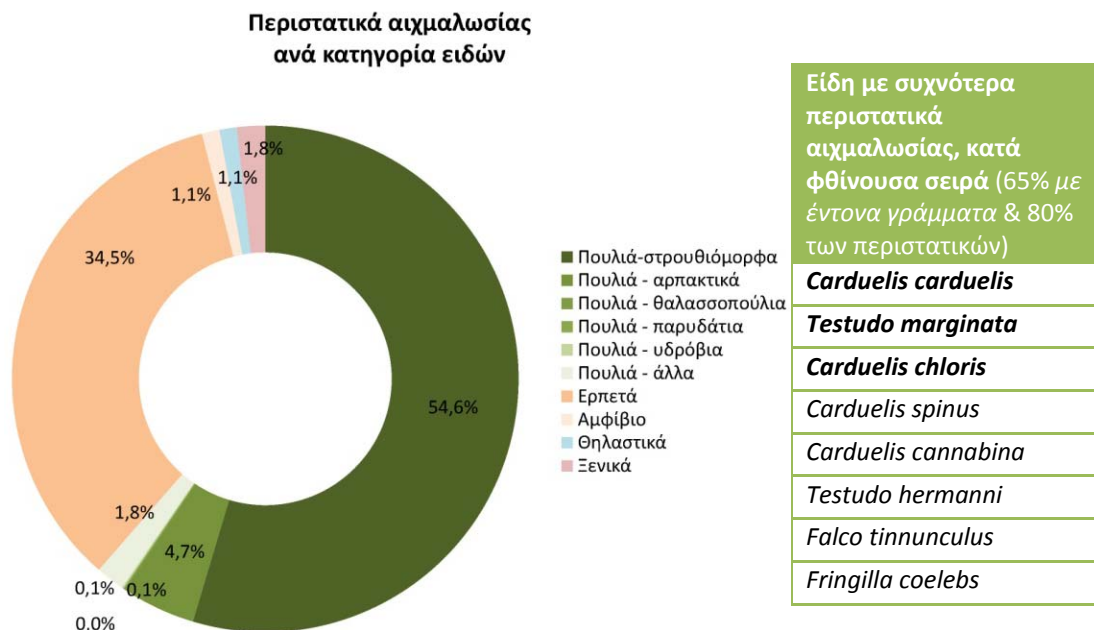
3.5.3. Παγίδευση – Αιχμαλωσία

Η αιχμαλωσία αποτελεί τη δεύτερη σημαντικότερη ανθρώπινη αιτία των εισαγωγών της ANIMA. Αφορά περιπτώσεις όπου είδη εντοπίζονται να έχουν αιχμαλωτιστεί στη φύση, με κύριο σκοπό την παράνομη εμπορία τους. Τα περιστατικά έχουν αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, καθώς πραγματοποιούνται συντονισμένες έφοδοι στο παράνομο παζάρι του Σχιστού, καθώς και σε κάποια καταστήματα pet-shop. Η ANIMA συνεργάζεται με το Δασαρχείο και την Ομοσπονδιακή Θηροφυλακή στις εφόδους αυτές και αναλαμβάνει τον έλεγχο της κατάστασης όλων των ζώων και την περίθαλψη όσων απαιτείται. Κάποιες έφοδοι έχουν ως αποτέλεσμα την κατάσχεση πάνω από 1.000 πουλιών, κυρίως στρουθιόμορφων.

**Περιστατικά αιχμαλωσίας
σε απόλυτες και ποσοστιαίες ετήσιες τιμές**

Ένα άλλο είδος αιχμαλωσίας που συχνά αντιμετωπίζει η ANIMA είναι η διατήρηση χελωνών σε κλειστούς χώρους από πολίτες που δε γνωρίζουν ότι αυτή είναι παράνομη. Έτσι, αρκετές χελώνες παραλαμβάνονται συχνά με σημαντικά προβλήματα υγείας, κύρια λόγω κακής διατροφής ή ατυχήματος.

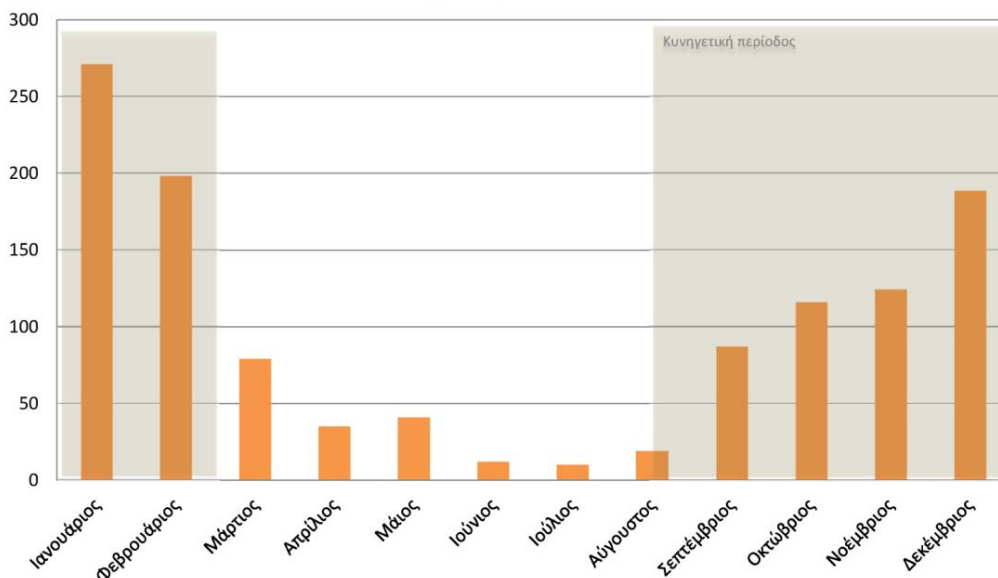
3.5.4. Παράνομο κυνήγι

Το παράνομο κυνήγι αφορά στα περιστατικά πυροβολημένων μη θηρεύσιμων ειδών που παραλαμβάνει η ANIMA κατά την κυνηγετική περίοδο, καθώς και στα περιστατικά πυροβολημένων ζώων εκτός της περιόδου αυτής. Τα περιστατικά παράνομου κυνηγιού εντοπίζονται κυρίως μέσω της λήψης ακτινογραφιών στα ζώα, για τα οποία υπάρχει σχετική υποψία.

Το παράνομο κυνήγι αφορά το 4,1% του συνόλου των περιστατικών που έχει διαχειριστεί η ANIMA, ενώ το 99% των περιστατικών αφορά σε είδη τα οποία δεν είναι θηρεύσιμα.

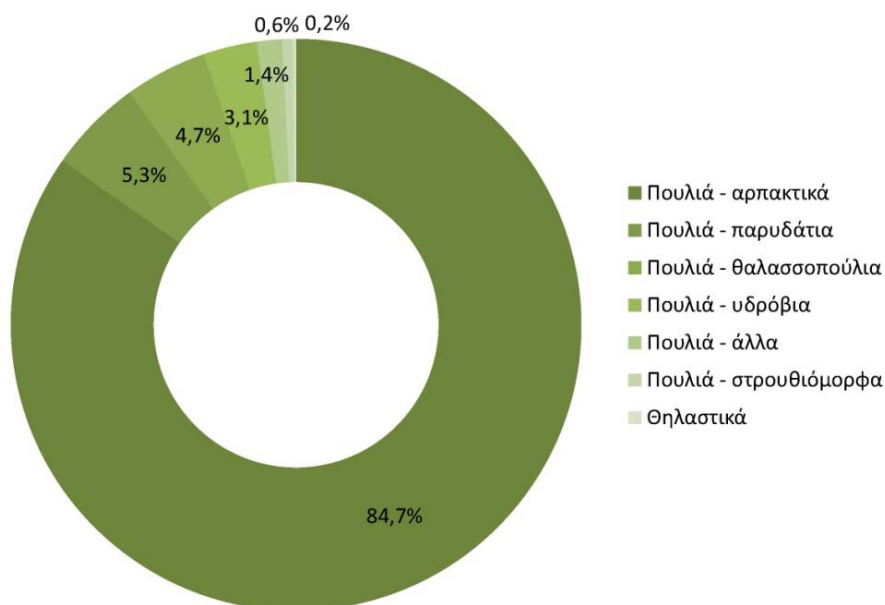
Το μοτίβο που παρατηρείται κάθε χρόνο είναι ότι τα περιστατικά αυξάνονται κατά τη διάρκεια της κυνηγετικής περιόδου, και αν και συνεχίζουν να παρατηρούνται εκτός αυτής έχουν σημαντικά μειωμένη ένταση.

**Εισαγωγές θυμάτων παράνομου κυνηγιού ανά μήνα
Περίοδος 2005-2017**

Τα είδη θύματα παράνομου κυνηγιού είναι ως επί το πλείστον αρπακτικά πουλιά. Μάλιστα τα μισά όλων των περιστατικών αφορούν Γερακίνες. Όσον αφορά τσα υπόλοιπα είδη δεν φαίνεται να υπάρχει κάποια ιδιαίτερη τάση, πέρα από το ότι τα μεγαλόσωμα πουλιά τείνουν να δίνουν περισσότερα περιστατικά, καθώς έχουν εντοπιστεί πυροβολημένα από Πελαργοί μέχρι Αλκυόνες και Σπουργίτια, συνολικά 53 είδη, εκτός των αρπακτικών.

**Περιστατικά παράνομου κυνηγιού
ανά κατηγορία ειδών**

Είδη με συχνότερα περιστατικά παράνομου κυνηγιού, κατά φθίνουσα σειρά (65% με έντονα γράμματα & 80% των περιστατικών)

Buteo buteo

Accipiter nisus

Falco tinnunculus

Larus michahellis

Falco peregrinus

Pernis apivorus

Bubo bubo

Circus cyaneus

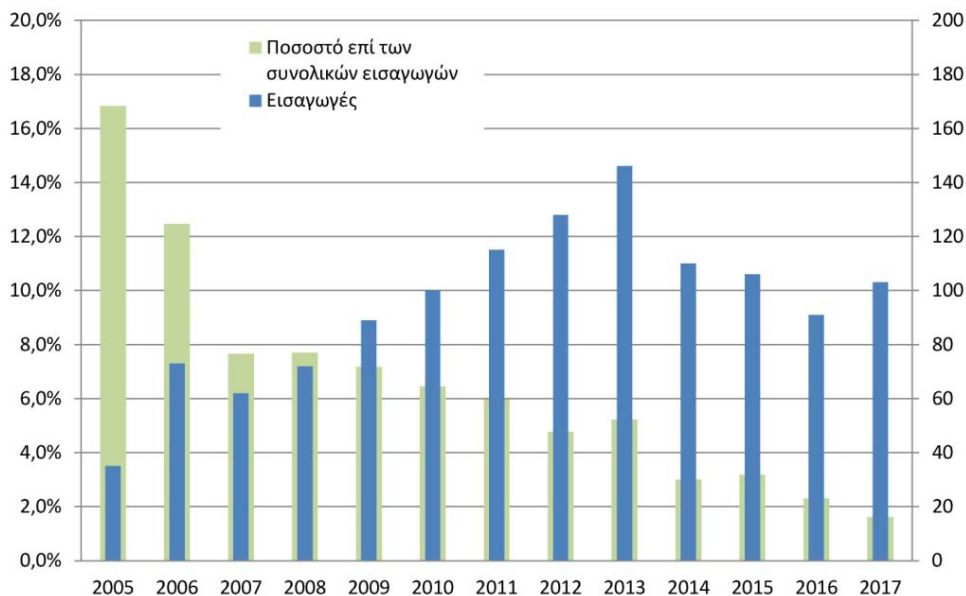
Ardea cinerea

Buteo rufinus

Τα περιστατικά των πυροβολημένων ζώων φαίνεται να παρουσιάζουν μια σταθερότητα και δεν παρατηρείται αύξησή τους, παρόλο που έχουν αυξηθεί οι εισαγωγές της ANIMA.

Περιστατικά πυροβολημένων ζώων
σε απόλυτες και ποσοστιαίες ετήσιες τιμές

3.5.5. Δηλητηρίαση

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τόσο περιστατικά όπου ζώα έχουν δηλητηριαστεί από δηλητήρια που έχουν τοποθετηθεί επίτηδες, όσο και από άλλα περιστατικά, όπως είναι η κατανάλωση ακατάλληλων τροφών, αλλά και η παρουσία τοξινών σε λίμνες.

Η τοποθέτηση δηλητηρίων για την θανάτωση κυρίως σκύλων ή/και άγριων θηλαστικών είναι μια πρακτική που ακόμα απαντάται σε πολλές περιοχές της χώρας. Η δηλητηρίαση απαιτεί άμεση αντίδραση και συχνά τα ζώα, αν δε δεχτούν μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα τις πρώτες βοήθειες, καταλήγουν. Τα είδη που παραλαμβάνει η ANIMA δηλητηριασμένα είναι κυρίως πτωματοφάγα είδη, όπως τα Όρνια, καθώς και μεγάλα αρπακτικά πουλιά. Την περίοδο 2005-2017 η ANIMA έχει παραλάβει μεταξύ άλλων 24 δηλητηριασμένα Όρνια, έναν Ασπροπάρη και έναν Σπιζαετό. Πρόκειται για ιδιαίτερα σοβαρά περιστατικά, λαμβάνοντας υπόψη το καθεστώς προστασίας τους και τον κίνδυνο που διατρέχουν να εξαφανιστούν.

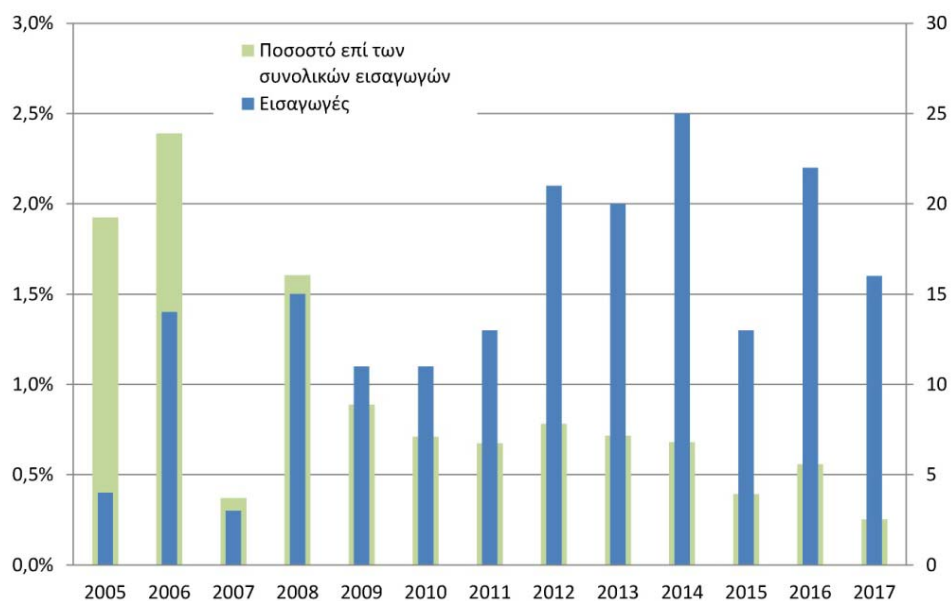
Εικόνα 10. Δηλητηριασμένος Ασπροπάρης.

Παράλληλα, μεγάλος είναι ο αριθμός των Ασημόγλαρων που παραλαμβάνονται με σημάδια δηλητηρίασης, κυρίως λόγω του ότι καταναλώνουν ακατάλληλες τροφές.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως αυτές της λίμνης Κάρλας και της λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου, αναπτύσσονται συνθήκες που έχουν οδηγήσει στη δηλητηρίαση ζώων λόγω παρουσίας τοξινών. Έτσι, ερωδιοί και πελεκάνοι έχουν παραληφθεί από την ANIMA με συμπτώματα δηλητηρίασης.

Οι διακυμάνσεις στα περιστατικά στο πέρασμα των ετών δε θεωρούνται σημαντικές και συνήθως σχετίζονται με εξάρσεις στις εισαγωγές Ασημόγλαρων, παρά άλλων ειδών.

**Περιστατικά δηλητηριάσεων
σε απόλυτες και ποσοστιαίες ετήσιες τιμές**

4. Περίθαλψη

4.1. Γενικά στοιχεία

Η περίθαλψη άγριων ζώων από την ANIMA περιλαμβάνει συγκεκριμένα βήματα, τα οποία πραγματοποιούνται και περιλαμβάνουν:

- Εισαγωγή του ζώου στον σταθμό.
- Αρχικός έλεγχος από εξειδικευμένο στην περίθαλψη άγριων ζώων προσωπικό και παροχή πρώτων βοηθειών.
- Σταθεροποίηση του ζώου, που περιλαμβάνει παροχή κατάλληλου χώρου για να ηρεμήσει, με ησυχία χωρίς οπτική επαφή με τον υπόλοιπο χώρο και το προσωπικό/εθελοντές, θέρμανση, τροφή/νερό.
- Εξέταση, εφόσον απαιτείται, από τον κτηνίατρο της ANIMA και προγραμματισμός ενδεχόμενης επέμβασης.
- Περίθαλψη και παρακολούθηση της πορείας του ζώου σε τακτική βάση.
- Προετοιμασία για απελευθέρωση με την ολοκλήρωση της περίθαλψης, που περιλαμβάνει αντιμετώπιση τυχόν αγκυλώσεων και εξάσκηση φτερών, τοποθέτηση σε εξωτερικό κλωβό και αδιαβροχοποίηση φτερώματος, εφόσον απαιτείται.
- Απελευθέρωση.

Ο Σταθμός Πρώτων βοηθειών λειτουργεί 365 ημέρες τον χρόνο από το πρωί μέχρι το απόγευμα. Η λειτουργία του σταθμού εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συμβολή όλων των εθελοντών, που καθημερινά αναλαμβάνουν βάρδιες σε αυτόν.

Εικόνα 11. Εθελοντές και προσωπικό του Σταθμού Πρώτων Βοηθειών σε ώρα διαλείμματος.

4.2. Συνεργασίες στη διάσωση/περίθαλψη/επανένταξη

Η ANIMA έχει συστηματική συνεργασία με πλήθος φορέων τόσο για τη διάσωση, την περίθαλψη και την επανένταξη άγριων ζώων με γνώμονα το καλύτερο αποτέλεσμα προς όφελος των άγριων ζώων.

4.3. Ειδικές περιπτώσεις

4.3.1. Χειρουργικές και άλλες εξειδικευμένες επεμβάσεις

Η ANIMA κάθε χρόνο παραλαμβάνει περιστατικά άγριων ζώων με κατάγματα ή άλλα προβλήματα που απαιτούν χειρουργική επέμβαση. Οι επεμβάσεις αυτές πραγματοποιούνται όλες στο ιδιωτικό κτηνιατρείο του εθελοντή κτηνιάτρου της ANIMA, Αχιλλέα Ακρίβου.

Αφού πραγματοποιηθούν οι κατάλληλες εξετάσεις και ακτινογραφίες, προγραμματίζεται και πραγματοποιείται η χειρουργική επέμβαση. Οι συχνότερες επεμβάσεις αφορούν σε χειρουργικές οστεοσυνθέσεις.

Εικόνα 12. Χειρουργικές επεμβάσεις σε Αίγαγρο και Σπιζαετό.

Όποτε απαιτείται, ο κτηνίατρος μεταβαίνει επιτόπου για παροχή πρώτων βοηθειών σε ειδικά περιστατικά.

Εικόνα 13. Παροχή πρώτων βοηθειών σε Ελάφι.

4.3.2. Επανένταξη νεοσσών

Η επανένταξη των νεοσσών ορισμένων ειδών πουλιών απαιτείται να είναι σταδιακή, ειδικά των νυκτόβιων αρπακτικών. Για τον λόγο αυτό απαιτείται η τοποθέτηση εξωτερικής φωλιάς, όπου παραμένουν για κάποιο διάστημα μέχρι να προσαρμοστούν στο νέο περιβάλλον και έπειτα τους δίνεται η δυνατότητα να φεύγουν και να επιστρέφουν με παροχή τροφής μέχρι να μάθουν να κυνηγούν.

Τα νυκτόβια αρπακτικά είναι δεινοί θηρευτές τρωκτικών, που αποτελούν μόνιμο πρόβλημα των καλλιεργειών. Η ANIMA μέσα από την ανάγκη εξεύρεσης περιοχών για την απελευθέρωση πολλών νεοσσών νυκτόβιων αρπακτικών, αλλά και βλέποντας μια ευκαιρία συνεργασίας, συνεργάζεται συστηματικά με βιοκαλλιεργητές για την επανένταξη στα χωράφια τους διαφόρων ειδών. Συνεργάτες υπάρχουν σε Αττική, Φθιώτιδα, Κεφαλλονιά, Μακεδονία, Κορινθία, Μεσσηνία, Κρήτη, Πάρο.

Παράλληλα, στο πλαίσιο του έργου LIFE για το Κιρκινέζι εφαρμόστηκε η περίπτωση της «ανάδοξης οικογένειας» στη Θεσσαλία, όπου νεοσσοί Κιρκινέζια τοποθετούνταν σε φωλιές Κιρκινεζιών με λίγους νεοσσούς και παρακολουθούνταν στενά από τους ερευνητές του έργου.

Εικόνα 14. Νανόμπουφοι σε σταδιακή επανένταξη.

4.3.3. Επανένταξη νεαρών θηλαστικών

Η ANIMA κάθε χρόνο καλείται να συνδράμει σε περιπτώσεις ορφανών θηλαστικών. Σε πολλές από αυτές, η παρέμβαση των πολιτών ενδεχομένως και να μην ήταν απαραίτητη, ειδικά στις περιπτώσεις ελαφιών, ζαρκαδιών και λαγών, όπου τα θηλυκά αφήνουν μόνα τους τα μικρά σε ασφαλή θέση και επιστρέφουν μετά από ώρες για να τα φροντίσουν. Κατά συνέπεια δεν είναι κάθε μικρό θηλαστικό ορφανό.

Η ANIMA έχει παραλάβει και μεγαλώσει μικρά των παρακάτω ειδών. Πρόκειται για μια ιδιαίτερα απαιτητική εργασία, καθώς η συνεχής φροντίδα είναι απαραίτητη. Για κάποια είδη και ανάλογα με το ποσό νεαρά είναι η ANIMA αναθέτει σε ένα άτομο να είναι η «μητέρα».

Είδη θηλαστικών που επανεντάχθηκαν

<i>Erinaceus concolor</i>
<i>Vulpes vulpes</i>
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
<i>Lepus europaeus</i>
<i>Glis glis</i>
<i>Sciurus vulgaris</i>
<i>Capreolus capreolus</i>
<i>Martes foina</i>
<i>Cervus elaphus</i>
<i>Hypsugo savii</i>

Εικόνα 15. Νεαρός σκατζόχοιρος

Στην περίπτωση των ελαφιών και των ζαρκαδιών το ρόλο αυτό εδώ και χρόνια έχει αναλαμβάνει ένας συγκεκριμένος εθελοντής, ο οποίος έχει εξειδικευτεί σε αυτό. Για την ηρεμία, την επιβίωση, αλλά και την επιτυχή απελευθέρωσή των ζώων αυτών είναι ουσιαστικής σημασίας να έρχονται σε επαφή μόνο με ένα άτομο και να μην υπάρχει εξοικείωση με τον άνθρωπο.. Αντίστοιχα, συγκεκριμένος εθελοντής ασχολείται με την φροντίδα και ανατροφή ορφανών νυχτερίδων.

Εικόνα 16. Ζαρκάδι υπό ανατροφή και Ζαρκάδι σε χώρο επανένταξης του Δασαρχείου Πάρνηθας.

4.3.4. Αποθεραπεία

Για την αποθεραπεία και την προετοιμασία πριν από την απελευθέρωση απαιτείται η εξάσκηση των πουλιών και η παραμονή σε εξωτερικό χώρο.

Η ANIMA διαθέτει δικούς της χώρους, αλλά συνεργάζεται και με άλλους φορείς για την επανένταξη των αποθεραπευμένων άγριων ζώων. Πιο συγκεκριμένα:

- διαθέτει χώρο επανένταξης για αρπακτικά στα Καλύβια Αττικής.
- συνεργάζεται με το Αττικό Ζωολογικό Πάρκο, που φιλοξενεί σε ειδικό διαμορφωμένο χώρο, μη προσβάσιμο στους επισκέπτες, μεγάλα θηλαστικά.
- συνεργάζεται με την Αλκυόνη για τη φιλοξενία μεγαλόσωμων υδρόβιων πουλιών, όπως Πελεκάνοι, κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου και μέχρι την άνοιξη οπότε και μπορεί να προχωρήσει με την απελευθέρωση τους.

Για την ενδυνάμωση και τη μείωση του χρόνου αποθεραπείας η ANIMA συνεργάζεται με ειδικούς στην εκπαίδευση αρπακτικών, που αναλαμβάνουν την εκγύμναση αρπακτικών που έχουν αγκυλώσεις ή αδυναμία λόγω παραμονής στην περίθαλψη ή χειρουργικών επεμβάσεων.

Η ANIMA έχει επίσης αναπτύξει συνεργασία με φυσιοθεραπευτή για ζώα, που έχει αξιοποιηθεί σε περιπτώσεις θηλαστικών που έχουν κινητικά προβλήματα μετά από ατύχημα. Η φυσιοθεραπεία τα έχει βοηθήσει να ανακτήσουν την κινητικότητα των άκρων τους και να μπορέσουν να απελευθερωθούν με επιτυχία.

Εικόνα 17. Εκπαιδευτής αρπακτικών με αποθεραπευμένο Πετρίτη στην φάση απελευθέρωσης.

Εικόνα 18. Φυσιοθεραπεία σε Τσακάλι και φυσιοθεραπεία και βελονισμός σε Αλεπού στις εγκαταστάσεις της ANIMA.

4.3.5. Συλλογή στοιχείων – έρευνα

Η ANIMA συνεργάζεται με φορείς και Πανεπιστήμια για τη συλλογή δεδομένων. Οι ερευνητικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν κυρίως συλλογή δεδομένων δειγμάτων φτερών/ιστών/αίματος για γενετικές αναλύσεις και έρευνα παθογόνων οργανισμών, τη συμμετοχή σε τοποθέτηση πομπών, tag, δακτυλιδιών σε πουλιά ειδών ενδιαφέροντος.

5. Απελευθέρωση

Η απελευθέρωση αποτελεί το επιστέγασμα της όλης προσπάθειας και επιδιώκεται να πραγματοποιείται με τρόπο που να συμβάλει όσο το δυνατόν στην ευαισθητοποίηση των πολιτών.

Εικόνα 19. Απελευθέρωση στον Υμηττό, μια ανοιξιάτικη συνάντηση για την απελευθέρωση όσων άγριων ζώων «ξεχειμώνιασαν» με την ANIMA, που τείνει να γίνει παράδοση.

Η ANIMA συνεργάζεται με πληθώρα φορέων για την απελευθέρωση των άγριων ζώων σε κατάλληλους βιοτόπους σε όλη την Ελλάδα.

Εικόνα 20. Απελευθέρωση Μαυρόγυπα σε συνεργασία με τον ΦΔ Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς - Λευκίμης – Σουφλίου.

Πριν από την απελευθέρωση σπανίων ή απειλούμενων ειδών πουλιών η ANIMA συνεργάζεται με το Κέντρο Δακτυλίωσης ή άλλους φορείς, όπως το Μουσείο

Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, για τη λήψη μορφομετρικών στοιχείων και την δακτυλίωσή τους.

Εικόνα 21. Λήψη μορφομετρικών στοιχείων.

Σε περιπτώσεις που το φτέρωμα αρπακτικών είναι ταλαιπωρημένο και το πουλί κινδυνεύει να παραμείνει για μεγάλα χρονικά διαστήματα στην περίθαλψη, όπως για παράδειγμα στις περιπτώσεις μεταναστευτικών πουλιών κατά τη χειμερινή περίοδο, η ANIMA έχει ξεκινήσει την εφαρμογή της τεχνικής προσθήκης φτερών στην ουρά. Αυτό επιτρέπει σε πουλιά που είναι έτοιμα κατά τα άλλα για απελευθέρωση να αποκτήσουν την πτητικότητα που χρειάζονται, ώστε να μπορέσουν να πετάξουν χωρίς προβλήματα.

Εικόνα 22. Τοποθέτηση φτερών στην ουρά αρπακτικού.

6. Πρόγραμμα «ΠΑΡΑΤΗΡΩ»

Η ANIMA μέσα από τη συλλογή στοιχείων για τις αιτίες εισαγωγής των άγριων ζώων προς περίθαλψη μπορεί να καταγράψει ένα μικρό μόνο μέρος του προβλήματος που θέτουν διάφορες απειλές στην άγρια ζωή, καθώς ουσιαστικά πρόκειται για όλα εκείνα τα ζώα που όχι μόνο επιζούν ενός, παραδείγματος χάριν, ατυχήματος, αλλά εντοπίζονται και αποστέλλονται προς περίθαλψη.

Με στόχο να συλλέξει επιπλέον στοιχεία όσον αφορά τις άμεσες απειλές για την άγρια ζωή, η ANIMA δημιούργησε και λειτούργησε πιλοτικά το 2014 το πρόγραμμα επιστήμης των πολιτών «ΠΑΡΑΤΗΡΩ». Αποτελεί μια ηλεκτρονική πλατφόρμα για την καταγραφή εντοπισμού τραυματισμένων ή νεκρών άγριων ζώων. Την αναβάθμιση και επικοινωνία της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του «ΠΑΡΑΤΗΡΩ» ανέλαβε το 2017 η SciCo και υλοποίησε σε συνεργασία με την ANIMA, με την οικονομική υποστήριξη του Πράσινου Ταμείου, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Φυσικό Περιβάλλον & Καινοτόμες Δράσεις». Μέσα από αυτό αναβαθμίστηκε η πλατφόρμα, ενώ δημιουργήθηκε σχετική εφαρμογή για κινητά για την άμεση καταγραφή των περιστατικών.

Η προσπάθεια αυτή, με τη συμμετοχή όλων, μπορεί να οδηγήσει στην ανάδειξη όχι μόνο σημαντικών απειλών για την άγρια ζωή, αλλά και να τις εντοπίσει χωρικά, επιτρέποντας την τεκμηρίωση της ανάγκης για παρέμβαση σε συγκεκριμένες περιοχές.

7. Συμπεράσματα

Η συλλογή δεδομένων για τις αιτίες περίθλαψης άγριων ζώων μπορεί να παρέχει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει η άγρια ζωή στην Ελλάδα όσον αφορά στις άμεσες απειλές. Η απουσία αντίστοιχης συστηματικής συλλογής δεδομένων από άλλους φορείς, πέραν των κέντρων περίθλαψης, δημιουργεί μια επιπλέον ευθύνη για συνέχιση και περαιτέρω εξειδίκευση της εργασίας αυτής από την ANIMA.

Η συλλογή των στοιχείων μπορεί να οδηγήσει στην περαιτέρω τεκμηρίωση των απειλών, που θα οδηγήσει στην αναγνώρισή τους ως προβλημάτων από όσους σχετίζονται με αυτά, αλλά και στην ανάπτυξη προτάσεων για την αντιμετώπισή τους και την προώθηση αυτών των προτάσεων σε αρμόδιους φορείς και το ευρύ κοινό.

Είναι ευθύνη τόσο των αρμόδιων φορέων, όσο και του καθενός ατομικά να συμβάλει στην καταπολέμηση των άμεσων απειλών για την άγρια ζωή. Έτσι, ενώ είναι σημαντικό να υπάρξει κατάλληλη παρέμβαση από τους αρμόδιους φορείς π.χ. για τα ατυχήματα σε γραμμές μεταφοράς ρεύματος και δρόμους, είναι εξίσου σημαντικό να γνωρίζει και να δρα κατάλληλα ο καθένας για την αντιμετώπιση της επίδρασης που έχουν π.χ. στα άγρια ζώα οι γάτες και οι σκύλοι.

Οι γραμμικές υποδομές, όπως οι γραμμές μεταφοράς ρεύματος και οι δρόμοι, κατακερματίζουν τον βιότοπο των άγριων ζώων, με αποτέλεσμα να προκαλούνται συχνά ατυχήματα. Περιστατικά θα μπορούσαν να αποφευχθούν και είναι σημαντικό να υπάρξει αναγνώριση των επικίνδυνων για την άγρια ζωή τμημάτων τους και την πραγματοποίηση παρεμβάσεων, όπως είναι η τοποθέτηση μονωτήρων ή/και σημαντήρων που θα αποτρέπουν τις ηλεκτροπληξίες για τις γραμμές μεταφοράς ρεύματος ή την κατασκευή περασμάτων για την άγρια ζωή στους δρόμους.

Η επιβολή του νόμου από τις αρμόδιες αρχές σε περιπτώσεις παράνομων δραστηριοτήτων, όπως είναι η σύλληψη και εμπορία άγριων ζώων και η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, είναι ουσιαστικής σημασίας, καθώς και η επιβολή προστίμων στους δράστες. Παράλληλα, το ευρύ κοινό πρέπει να ευαισθητοποιηθεί και να αποδοκιμάζει τις πρακτικές αυτές.

Όσον αφορά το παράνομο κυνήγι απαιτείται η εκπαίδευση, αλλά και ευαισθητοποίηση των κυνηγών από τις Ομοσπονδίες τους και η αυστηρότερη επιτήρηση της κυνηγετικής δραστηριότητας.

Καθώς τα περιστατικά των ορφανών άγριων ζώων συνεχώς αυξάνονται και σε πολλές περιπτώσεις αφορούν σε ζώα στα οποία δεν απαιτείται παρέμβαση, απαιτείται η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση του κοινού για την ειδική αυτή περίπτωση.

Συμπερασματικά, τόσο οι αρμόδιες αρχές, όσο και ο καθένας ξεχωριστά πρέπει να αναλαμβάνουμε δράση στο κομμάτι που μας αντιστοιχεί για την προστασία και τη διατήρηση της άγριας ζωής στην Ελλάδα.

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε θερμά όλους τους εθελοντές και συνεργάτες μας σε όλη την Ελλάδα, που βρίσκονται πάντα σε ετοιμότητα για οτιδήποτε χρειαστεί.

Ευχαριστούμε θερμά τους υποστηρικτές και χορηγούς μας, που χωρίς την πολύτιμή οικονομική τους υποστήριξη δε θα μπορούσε να λειτουργήσει η ANIMA.

Παράρτημα – Είδη που περιθάλφθηκαν και καθεστώς προστασίας και απειλής

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016.3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
1	<i>Calonectris diomedea</i>	Αρτέμης	Πουλιά - Θαλασσοπούλια	I		LC	LC	II			
2	<i>Larus audouinii</i>	Αιγαιόγλαρος	Πουλιά - Θαλασσοπούλια	I		LC	VU	II	I; II	Y	
3	<i>Larus michahellis</i>	Ασημόγλαρος	Πουλιά - Θαλασσοπούλια			LC	NE	III		Y	
4	<i>Morus bassanus</i>	Σούλα	Πουλιά - Θαλασσοπούλια			LC	NE	III		Y	
5	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	Θαλασσοκόρακας	Πουλιά - Θαλασσοπούλια	I		LC	NT	II			
6	<i>Puffinus yelkouan</i>	Μύχος	Πουλιά - Θαλασσοπούλια	I		VU	NT	II			
7	<i>Accipiter brevipes</i>	Σαΐνι	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	NE	II	II		II
8	<i>Accipiter gentilis</i>	Διπλοσάινο	Πουλιά - Αρπακτικά			LC	NE	II	II		II
9	<i>Accipiter nisus</i>	Ξεφτέρι	Πουλιά - Αρπακτικά			LC	NE	II	II		II
10	<i>Aegypius monachus</i>	Μαυρόγυπας	Πουλιά - Αρπακτικά	I		NT	EN	II	II		II
11	<i>Aquila chrysaetos</i>	Χρυσαιτός	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	EN	II	II		II
12	<i>Aquila pomarina</i>	Κραυγαετός	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	EN	II	II		II
13	<i>Asio flammeus</i>	Βαλτόμπουφος	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	DD	II			II
14	<i>Asio otus</i>	Νανόμπουφος	Πουλιά - Αρπακτικά			LC	NE	II			II
15	<i>Athene noctua</i>	Κουκουβάγια	Πουλιά - Αρπακτικά			LC	NE	II			II
16	<i>Bubo bubo</i>	Μπούφος	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	LC	II			II
17	<i>Buteo buteo</i>	Γερακίνα	Πουλιά - Αρπακτικά			LC	NE	II	II		II
18	<i>Buteo rufinus</i>	Αετογερακίνα	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	VU	II	II		II
19	<i>Circus gallicus</i>	Φιδαιτός	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	NT	II	II		II
20	<i>Circus aeruginosus</i>	Καλαμόκιρκος	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	VU	II	II		II
21	<i>Circus cyaneus</i>	Χειμωνόκιρκος	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	NE	II	II		II
22	<i>Circus macrourus</i>	Στεπόκιρκος	Πουλιά - Αρπακτικά	I		NT	DD	II	II		II
23	<i>Circus pygargus</i>	Λιβαδόκιρκος	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	CR	II	II		II

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016:3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
24	<i>Falco biarmicus</i>	Χρυσογέρακο	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	EN	II	II		II
25	<i>Falco cherrug</i>	Στεπογέρακο	Πουλιά - Αρπακτικά	I		EN	CR	II	I; II		II
26	<i>Falco columbarius</i>	Νανογέρακο	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	NE	II	II		II
27	<i>Falco eleonora</i>	Μαυροπετρίτης	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	LC	II	II		II
28	<i>Falco naumanni</i>	Κιρκινέζι	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	VU	II	I; II		II
29	<i>Falco peregrinus</i>	Πετρίτης	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	LC	II	II		I
30	<i>Falco subbuteo</i>	Δενδρογέρακο	Πουλιά - Αρπακτικά			LC	NE	II	II		II
31	<i>Falco tinnunculus</i>	Βραχοκιρκινέζι	Πουλιά - Αρπακτικά			LC	NE	II	II		II
32	<i>Falco vespertinus</i>	Μαυροκιρκινέζο	Πουλιά - Αρπακτικά	I		NT	DD	II	I; II		II
33	<i>Gyps fulvus</i>	Όρνιο	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	VU/CR	II	II		II
34	<i>Hieraetus fasciatus</i>	Σπιζαετός	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	VU	II	II		II
35	<i>Hieraetus pennatus</i>	Σταυραετός	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	EN	II	II		II
36	<i>Milvus migrans</i>	Τσίφτης	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	CR	II	II		II
37	<i>Milvus milvus</i>	Ψαλιδιάρης	Πουλιά - Αρπακτικά	I		NT	DD	II	II		II
38	<i>Neophron percnopterus</i>	Ασπροπάρης	Πουλιά - Αρπακτικά	I		EN	CR	II	I; II		II
39	<i>Otus scops</i>	Γκιώνης	Πουλιά - Αρπακτικά			LC	NE	II			II
40	<i>Pandion haliaetus</i>	Ψαραετός	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	LC	II	II		II
41	<i>Pernis apivorus</i>	Σφηκιάρης	Πουλιά - Αρπακτικά	I		LC	LC	II	II		II
42	<i>Strix aluco</i>	Χουχουριστής	Πουλιά - Αρπακτικά			LC	NE	II			II
43	<i>Tyto alba</i>	Τυτώ	Πουλιά - Αρπακτικά			LC	NE	II			II
44	<i>Anas crecca</i>	Κιρκίρι	Πουλιά - Υδροβία	II/III*		LC	NE	III	II	Y	
45	<i>Anas platyrhynchos</i>	Πρασινοκέφαλη Πάπια	Πουλιά - Υδροβία	II/III		LC	NE	III	II	Y	
46	<i>Anas querquedula</i>	Σαρσέλα	Πουλιά - Υδροβία	II		LC	VU	III	II	Y	
47	<i>Anser albifrons</i>	Ασπρομέτωπη Χήνα	Πουλιά - Υδροβία	I/II*/III*		LC	NE	III	II	Y	
48	<i>Anser anser</i>	Σταχτόχηνα	Πουλιά - Υδροβία	II/III*		LC	CR	III	II	Y	
49	<i>Anser fabalis</i>	Χωραφόχηνα	Πουλιά - Υδροβία	II		LC		III	II	Y	

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016.3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
50	<i>Aythya ferina</i>	Γκισάρι	Πουλιά - Υδρόβια	II/III*		VU	LC	III	II	Y	
51	<i>Aythya fuligula</i>	Μαυροκέφαλη	Πουλιά - Υδρόβια	II/III*		LC	NE	III	II	Y	
52	<i>Aythya nyroca</i>	Βαλτόπαπια	Πουλιά - Υδρόβια	I		NT	VU	III	I; II	Y	
53	<i>Chlidonias leucopterus</i>	Αργυρογλάρονο	Πουλιά - Υδρόβια			LC	NE	II	II	Y	
54	<i>Chlidonias niger</i>	Μαυρογλάρονο	Πουλιά - Υδρόβια	I		LC	EN	II	II	Y	
55	<i>Crex crex</i>	Ορτυκομάνα	Πουλιά - Υδρόβια	I		LC	DD	II	II	Y	
56	<i>Cygnus olor</i>	Κύκνος	Πουλιά - Υδρόβια	II*		LC	LC	III	II	Y	
57	<i>Fulica atra</i>	Φαλαρίδα	Πουλιά - Υδρόβια	II/III*		LC	NE	III	II	Y	
58	<i>Gallinula chloropus</i>	Νερόκοτα	Πουλιά - Υδρόβια	II*		LC	NE	III		Y	
59	<i>Gavia stellata</i>	Κηλιδοβούτι	Πουλιά - Υδρόβια	I		LC	NE	II	II	Y	
60	<i>Larus canus</i>	Θυελλόγλαρος	Πουλιά - Υδρόβια	II*		LC	NE	III		Y	
61	<i>Larus genei</i>	Λεπτόραμφος Γλάρος	Πουλιά - Υδρόβια	I		LC	VU	II	II	Y	
62	<i>Larus melanocephalus</i>	Μαυροκέφαλος Γλάρος	Πουλιά - Υδρόβια	I		LC	EN	II	II	Y	
63	<i>Larus minutus</i>	Νανόγλαρος	Πουλιά - Υδρόβια	I		LC	NE	II		Y	
64	<i>Larus ridibundus</i>	Καστανοκέφαλος Γλάρος	Πουλιά - Υδρόβια	II*		LC	NE	III		Y	
65	<i>Pelecanus crispus</i>	Αργυροπελεκάνος	Πουλιά - Υδρόβια	I		VU	VU	II	I; II	Y	I
66	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	Ροδοπελεκάνος	Πουλιά - Υδρόβια	I		LC	VU	II	I; II	Y	
67	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Κορμοράνος	Πουλιά - Υδρόβια			LC	NE	III		Y	
68	<i>Porzana parva</i>	Μικροπουλάδα	Πουλιά - Υδρόβια			LC					
69	<i>Porzana porzana</i>	Στικτοπουλάδα	Πουλιά - Υδρόβια	I		LC	DD	II	II	Y	
70	<i>Porzana pusilla</i>	Νανοπουλάδα	Πουλιά - Υδρόβια	I		LC	NE	II	II	Y	
71	<i>Rallus aquaticus</i>	Νεροκοτσέλα	Πουλιά - Υδρόβια	II*		LC	NE	III		Y	
72	<i>Sterna nilotica</i>	Γελογλάρονο	Πουλιά - Υδρόβια	I		LC	VU	II	II	Y	
73	<i>Sterna sandvicensis</i>	Χειμωνογλάρονο	Πουλιά - Υδρόβια	I		LC	VU	II	II	Y	
74	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Νανοβουτηχτάρι	Πουλιά - Υδρόβια			LC	NE	II		Y	
75	<i>Tadorna tadorna</i>	Βαρβάρα	Πουλιά - Υδρόβια			LC	VU	II	II	Y	

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016:3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
76	<i>Ardea alba</i>	Αργυροτσικνιάς	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	VU	II	II	Y	
77	<i>Ardea cinerea</i>	Σταχτοτσικνιάς	Πουλιά - Παρυδάτια			LC	NE	III		Y	
78	<i>Ardea purpurea</i>	Πορφυροτσικνιάς	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	EN	II	II	Y	
79	<i>Ardeola ralloides</i>	Κρυπτοτσικνιάς	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	VU	II		Y	
80	<i>Botaurus stellaris</i>	Ήταυρος	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	EN	II	II	Y	
81	<i>Bubulcus ibis</i>	Γελαδάρης	Πουλιά - Παρυδάτια			LC	NE	II		Y	
82	<i>Burhinus oedipnemos</i>	Πετροτριλίδα	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	NT	II	II		
83	<i>Calidris ferruginea</i>	Δρεπανοσκαλίδρα	Πουλιά - Παρυδάτια			NT	NE	II	II	Y	
84	<i>Calidris minuta</i>	Νανοσκαλίδρα	Πουλιά - Παρυδάτια			LC	NE	II	II	Y	
85	<i>Casmerodius albus</i>	Αργυροτσικνιάς	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	VU	II	II	Y	
86	<i>Ciconia ciconia</i>	Λευκός Πελαργός	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	VU	II	II	Y	
87	<i>Ciconia nigra</i>	Μαύρος Πελαργός	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	EN	II	II	Y	II
88	<i>Egretta garzetta</i>	Λευκοτσικνιάς	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	LC	II		Y	
89	<i>Gallinago gallinago</i>	Μπεκατσίνι	Πουλιά - Παρυδάτια	II/III*		LC	NE	III	II	Y	
90	<i>Glareola pratincola</i>	Νεροχελίδονο	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	VU	II	II	Y	
91	<i>Himantopus himantopus</i>	Καλαμοκανάς	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	LC	II	II	Y	
92	<i>Ixobrychus minutus</i>	Μικροτσικνιάς	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	LC	II	II	Y	
93	<i>Numenius arquata</i>	Τουρλίδα	Πουλιά - Παρυδάτια	II*		NT	LC	III	II	Y	
94	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Νυχτοκόρακας	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	NT	II		Y	
95	<i>Phoenicopiterus roseus</i>	Φοινικόπτερο	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	LC	II	II	Y	II
96	<i>Platalea leucorodia</i>	Χουλιαρομύτα	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	VU	II	II	Y	II
97	<i>Plegadis falcinellus</i>	Χαλκόκοτα	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	CR	II	II	Y	
98	<i>Pluvialis apricaria</i>	Βροχοπούλι	Πουλιά - Παρυδάτια	I/II*/III*		LC	NE	III	II	Y	
99	<i>Pluvialis squatarola</i>	Αργυροπούλι	Πουλιά - Παρυδάτια	II*		LC	NE	III	II	Y	
100	<i>Podiceps cristatus</i>	Σκουφοβουτηχτάρι	Πουλιά - Παρυδάτια			LC	NE	III		Y	
101	<i>Podiceps nigricollis</i>	Μαυροβουτηχτάρι	Πουλιά - Παρυδάτια			LC	NE	II		Y	

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016.3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
102	<i>Scolopax rusticola</i>	Μπεκάτσα	Πουλιά - Παρυδάτια	II/III*		LC	NE	III	II	Y	
103	<i>Tringa glareola</i>	Λασπότρυγγας	Πουλιά - Παρυδάτια	I		LC	LC	II	II	Y	
104	<i>Tringa nebularia</i>	Πρασινοσκελής	Πουλιά - Παρυδάτια	II*		LC	NE	III	II	Y	
105	<i>Tringa ochropus</i>	Δασότρυγγας	Πουλιά - Παρυδάτια			LC	NE	II	II	Y	
106	<i>Vanellus vanellus</i>	Καλημάνα	Πουλιά - Παρυδάτια	II*		NT	VU	III	II	Y	
107	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Τσιχλοποταμίδα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
108	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Σχοινοποταμίδα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
109	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Καλαμοποταμίδα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
110	<i>Aegithalos caudatus</i>	Αιγίθαλος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	III			
111	<i>Alauda arvensis</i>	Σιταρήθρα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	II*		LC	NT	III			
112	<i>Anthus pratensis</i>	Λιβαδοκελάδα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			NT	NE	II			
113	<i>Anthus trivialis</i>	Δενδροκελάδα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
114	<i>Calandrella brachydactyla</i>	Μικρογαλιάντρα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	I		LC	NE	II			
115	<i>Carduelis cannabina</i>	Φανέτο	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
116	<i>Carduelis carduelis</i>	Καρδερίνα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
117	<i>Carduelis chloris</i>	Φλώρος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
118	<i>Carduelis spinus</i>	Λούγαρο	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
119	<i>Cisticola juncidis</i>	Κιστική	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
120	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Χονδρομύτης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
121	<i>Corvus corax</i>	Κόρακας	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	III			
122	<i>Corvus corone</i>	Κουρούνα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	II*		LC	NE				
123	<i>Corvus frugilegus</i>	Χαβαρόνι	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	II*		LC	NE				
124	<i>Corvus monedula</i>	Κάργια	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	II*		LC	NE				
125	<i>Delichon urbicum</i>	Σπιτοχελίδονο	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
126	<i>Emberiza caesia</i>	Φρυγανοτσίχλονο	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	I		LC	LC	II			
127	<i>Emberiza cia</i>	Βουνοτσίχλονο	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016:3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
128	<i>Emberiza cirius</i>	Σιρλοτσίχλονο	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
129	<i>Emberiza melanocephala</i>	Αμπελουργός	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
130	<i>Erithacus rubecula</i>	Κοκκινολαίμης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
131	<i>Ficedula albicollis</i>	Κρικομυγοχάφτης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	I		LC	NE	II	II		
132	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Μαυρομυγοχάφτης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
133	<i>Ficedula parva</i>	Νανομυγοχάφτης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	I		LC	DD	II	II		
134	<i>Ficedula semitorquata</i>	Δρυομυγοχάφτης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	I		LC	DD	II	II		
135	<i>Fringilla coelebs</i>	Σπίνος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	III			
136	<i>Fringilla montifringilla</i>	Χειμωνόσπινος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	III			
137	<i>Galerida cristata</i>	Κατσουλιέρης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	III			
138	<i>Garrulus glandarius</i>	Κίσσα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	II*		LC	NE				
139	<i>Hippolais olivetorum</i>	Λιοστριτισίδα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	I		LC	NT	II	II		
140	<i>Hippolais pallida</i>	Ωχροστριτισίδα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
141	<i>Hirundo daurica</i>	Μιλτοχελίδονο	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
142	<i>Hirundo rustica</i>	Σταυλοχελίδονο	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
143	<i>Lanius collurio</i>	Αετομάχος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	I		LC	NE	II			
144	<i>Lanius senator</i>	Κοκκινοκεφαλός	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
145	<i>Loxia curvirostra</i>	Σταυρομύτης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
146	<i>Lullula arborea</i>	Δενδροσταρήθρα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	I		LC	LC	III			
147	<i>Luscinia luscinia</i>	Τσιχλαηδόνι	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
148	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Αηδόνι	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
149	<i>Melanocorypha calandra</i>	Γαλιάντρα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	I		LC	VU	II			
150	<i>Miliaria calandra</i>	Τσιφτάς	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	III			
151	<i>Monticola solitarius</i>	Γαλαζοκότσουφας	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
152	<i>Motacilla alba</i>	Λευκοσουσουράδα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
153	<i>Motacilla cinerea</i>	Σταχτοσουσουράδα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016:3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
154	<i>Motacilla flava</i>	Κιτρινοσουσουράδα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
155	<i>Muscicapa striata</i>	Σταχτομυγοχάφτης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
156	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Σταχτοπετροκλής	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
157	<i>Oriolus oriolus</i>	Συκοφάγος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
158	<i>Parus ater</i>	Ελατοπαπαδίτσα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
159	<i>Parus caeruleus</i>	Γαλαζοπαπαδίτσα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
160	<i>Parus lugubris</i>	Κλειδωνάς	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
161	<i>Parus major</i>	Καλόγερος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
162	<i>Parus montanus</i>	Βουνοπαπαδίτσα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
163	<i>Passer domesticus</i>	Σπιτοσπουργίτης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE				
164	<i>Passer montanus</i>	Δενδροσπουργίτης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	III			
165	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Καρβουνιάρης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
166	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Φοινίκουρος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
167	<i>Phylloscopus collybita</i>	Δενδροφυλλοσκόπος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
168	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Δασοφυλλοσκόπος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
169	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Θαμνοφυλλοσκόπος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
170	<i>Pica pica</i>	Καρακάξα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	II*		LC	NE				
171	<i>Prunella modularis</i>	Θαμνοψάλτης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
172	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Πύρουλας	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	III			
173	<i>Regulus ignicapillus</i>	Πυροβασιλίσκος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
174	<i>Regulus regulus</i>	Χρυσοβασιλίσκος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
175	<i>Riparia riparia</i>	Οχθοχελίδονο	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
176	<i>Saxicola rubetra</i>	Καστανολαίμης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
177	<i>Saxicola torquata</i>	Μαυρολαίμης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
178	<i>Serinus serinus</i>	Σκαρθάκι	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
179	<i>Sitta europaea</i>	Δενδροτοσποπανάκος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016:3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
180	<i>Sitta neumayer</i>	Βραχοτσιποπανάκος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
181	<i>Sturnus vulgaris</i>	Ψαρόνι	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	II*		LC	NE				
182	<i>Sylvia atricapilla</i>	Μαυροσκούφης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
183	<i>Sylvia borin</i>	Κηποτσιροβάκος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
184	<i>Sylvia cantillans</i>	Κοκκινότσιροβάκος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
185	<i>Sylvia communis</i>	Θαμνοτσιροβάκος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
186	<i>Sylvia curruca</i>	Βουνοτσιροβάκος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
187	<i>Sylvia melanocephala</i>	Μαυροτσιροβάκος	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II	II		
188	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Τρυποφράχτης	Πουλιά - Στρουθιόμορφα			LC	NE	II			
189	<i>Turdus merula</i>	Κότσυφας	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	II*		LC	NE	III	II		
190	<i>Turdus philomelos</i>	Τσίχλα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	II*		LC	NE	III	II		
191	<i>Turdus viscivorus</i>	Γερακότσιχλα	Πουλιά - Στρουθιόμορφα	II*		LC	NE	III	II		
192	<i>Alcedo atthis</i>	Αλκυόνη	Πουλιά - Άλλα	I		LC	DD	II			
193	<i>Alectoris chukar</i>	Νησιώτικη Πέρδικα	Πουλιά - Άλλα	II*		LC	NE	III			
194	<i>Alectoris graeca</i>	Πετροπέρδικα	Πουλιά - Άλλα	I/II		NT	VU	III			
195	<i>Alectoris rufa</i>	Κοκκινοπέρδικα	Πουλιά - Άλλα	II/III		LC	NE	III			
196	<i>Apus apus</i>	Σταχτάρα	Πουλιά - Άλλα			LC	NE	III			
197	<i>Apus melba</i>	Βουνοσταχτάρα	Πουλιά - Άλλα			LC	NE	II			
198	<i>Apus pallidus</i>	Ωχροσταχτάρα	Πουλιά - Άλλα			LC	NE	II			
199	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Γιδοβύζι	Πουλιά - Άλλα	I		LC	LC	II			
200	<i>Clamator glandarius</i>	Κισσόκουκος	Πουλιά - Άλλα			LC	NE	II			
201	<i>Coracias garrulus</i>	Χαλκοκουρούνα	Πουλιά - Άλλα	I		LC	VU	II	I; II		
202	<i>Coturnix coturnix</i>	Ορτύκι	Πουλιά - Άλλα	II*		LC	NE	III	II		
203	<i>Cuculus canorus</i>	Κούκος	Πουλιά - Άλλα			LC	NE	III			
204	<i>Dendrocopos major</i>	Πευκοδρυοκολάπτης	Πουλιά - Άλλα			LC	NE	II			
205	<i>Dendrocopos medius</i>	Μεσοτσικλιτάρα	Πουλιά - Άλλα	I		LC	LC	II			

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016:3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
206	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Βαλκανοτσικλιτάρα	Πουλιά - Άλλα	I		LC	NE	II			
207	<i>Dryocopus martius</i>	Μαύρος Δρυοκολάπτης	Πουλιά - Άλλα	I		LC	LC	II			
208	<i>Jynx torquilla</i>	Στραβολαίμης	Πουλιά - Άλλα			LC	NE	II			
209	<i>Merops apiaster</i>	Μελισσοφάγος	Πουλιά - Άλλα			LC	NE	II	II		
210	<i>Perdix perdix</i>	Καμπίσια πέρδικα	Πουλιά - Άλλα	II/III		LC	EN	III			
211	<i>Phasianus colchicus</i>	Φασιανός	Πουλιά - Άλλα	II/III		LC	CR	III			
212	<i>Picus viridis</i>	Πράσινος Δρυοκολάπτης	Πουλιά - Άλλα			LC	NE	II			
213	<i>Psittacula krameri</i>	Πράσινος Παπαγάλος	Πουλιά - Άλλα			LC	NE	III			NC
214	<i>Streptopelia decaocto</i>	Δεκαοχτούρα	Πουλιά - Άλλα	II*		LC	NE	III			
215	<i>Streptopelia turtur</i>	Τρυγόνι	Πουλιά - Άλλα	II*		VU	NE	III	II		
216	<i>Urupa epops</i>	Τσαλαπετεινός	Πουλιά - Άλλα			LC	NE	II			
217	<i>Bufo viridis</i>	Πράσινος Φρύνος	Αμφίβιο		IV	LC	LC	II			
218	<i>Mantis religiosa</i>	Αλογάκι της Παναγίας	Έντομα								
219	<i>Ablepharus kitaibelii</i>	Αβλέφαρος	Ερπετά		IV	LC	LC	II			
220	<i>Chalcides ocellatus</i>	Λιακόνι	Ερπετά		IV		LC	II			
221	<i>Chamaeleo chamaeleon</i>	Μεσογειακός χαμαιλέον	Ερπετά		IV	LC	EN	II			II
222	<i>Dolichophis caspius</i>	Έφιος	Ερπετά		IV		LC	III			
223	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	Λαφιάτης	Ερπετά		II/IV	NT	LC	II			
224	<i>Emys orbicularis</i>	Στικτή Νεροχελώνα	Ερπετά		II/IV	NT	NT	II			
225	<i>Hemidactylus turcicus</i>	Σαμαμίδι	Ερπετά			LC	LC	III			
226	<i>Hierophis gemonensis</i>	Δεντρογαλιά	Ερπετά		IV (Y-CTC)	LC	LC	III			
227	<i>Lacerta trilineata</i>	Τρανόσαυρα	Ερπετά		IV	LC	LC	II			
228	<i>Lacerta viridis</i>		Ερπετά		IV	LC	LC	II			
229	<i>Laudakia stellio</i>	Κροκοδειλάκι	Ερπετά		IV	LC	LC	II			
230	<i>Malpolon insignitus</i>	Σαπίτης	Ερπετά			LC	LC	III			
231	<i>Mauremys caspica</i>	Γραμμωτή νεροχελώνα	Ερπετά		II/IV			II			

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016.3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
232	<i>Natrix tessellata</i>	Λιμνόφιδο	Ερπετά		IV	LC	LC	II			
233	<i>Platycephalus najadum</i>	Σαΐτα	Ερπετά		IV	LC	LC	III			
234	<i>Telescopus fallax</i>	Αγιόφιδο	Ερπετά		IV	LC	LC	II			
235	<i>Testudo graeca</i>	Ελληνική Χελώνα	Ερπετά		II/IV	VU	LC	II			II
236	<i>Testudo hermanni</i>	Μεσογειακή Χελώνα	Ερπετά		II/IV	NT	VU	II			II
237	<i>Testudo marginata</i>	Κρασπεδωτή Χελώνα	Ερπετά		II/IV	LC	LC	II			II
238	<i>Typhlops vermicularis</i>	Τυφλίνος	Ερπετά				LC	III			
239	<i>Vipera ammodytes</i>	Οχιά	Ερπετά		IV	LC	LC	II			
240	<i>Zamenis situla</i>	Σπιτόφιδο	Ερπετά		II/IV		LC	III			
241	<i>Canis aureus</i>	Τσακάλι	Θηλαστικά			LC	EN				III
242	<i>Capra aegagrus</i>	Αίγαγρος	Θηλαστικά		II/IV	VU	EN	II			
243	<i>Capreolus capreolus</i>	Ζαρκάδι	Θηλαστικά			LC	VU	III			
244	<i>Cervus elaphus</i>	Ελάφι	Θηλαστικά			LC	CR	III			I/II/III/NC
245	<i>Erinaceus concolor</i>	Σκαντζόχοιρος	Θηλαστικά			LC	NE				
246	<i>Glis glis</i>	Δασομυωξός	Θηλαστικά			LC	NE	III			
247	<i>Hypsugo savii</i>	Βουνονυχτερίδα	Θηλαστικά		IV (Y-HTL)	LC	LC	II	II		
248	<i>Lepus europaeus</i>	Λαγός	Θηλαστικά			LC	NE	III			
249	<i>Lutra lutra</i>	Βίδρα	Θηλαστικά		II/IV	NT	EN	II			I
250	<i>Martes foina</i>	Πετροκούναβο	Θηλαστικά			LC	NE	III			III/NC
251	<i>Meles meles</i>	Ασβός	Θηλαστικά			LC	NE	III			
252	<i>Myocastor coypus</i>	Μυοκάστορας	Θηλαστικά			LC	NA				
253	<i>Nannospalax leucodon</i>	Ασπάλαξ	Θηλαστικά			DD	NE				
254	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Αγριοκούνελο	Θηλαστικά			NT	NE				
255	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Νυχτερίδα	Θηλαστικά		IV (Y-HTL)	LC	DD	III	II		
256	<i>Rattus rattus</i>	Αρουραίος	Θηλαστικά			LC	NE				
257	<i>Sciurus vulgaris</i>	Κόκκινος Σκίουρος	Θηλαστικά			LC	NE	III			

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016.3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
258	<i>Tadarida teniotis</i>	Νυχτονόμος	Θηλαστικά		IV (Y-HTL)	LC	LC	II	II		
259	<i>Vulpes vulpes</i>	Αλεπού	Θηλαστικά			LC	NE				III/NC
260	<i>Acrocephalus dumetorum</i>		Ξενικά								
261	<i>Agapornis species</i>		Ξενικά								
262	<i>Aix galericulata</i>		Ξενικά								
263	<i>Atelerix albiventris</i>	Αφρικανικός σκαντζόχοιρος	Ξενικά								
264	<i>Branta leucopsis</i>	Ασπρομάγουλη Χήνα	Ξενικά								
265	<i>Buteo jamaicensis</i>		Ξενικά								
266	<i>Cairina moschata</i>	Μοσχόπαπια	Ξενικά								
267	<i>Carpodacus mexicanus</i>	Καρποδάκος	Ξενικά								
268	<i>Cavia porcellus</i>	Ινδικό Χοιρίδιο	Ξενικά								
269	<i>Chelonoidis carbonaria</i>		Ξενικά								
270	<i>Chinchilla lanigera</i>	Τσιντσιλά	Ξενικά								
271	<i>Chlorocebus aethiops</i>	Κερκοπίθηκος	Ξενικά								
272	<i>Chrysolophus pictus</i>		Ξενικά								
273	<i>Coturnix chinensis</i>	Κινέζικο Ορτύκι	Ξενικά								
274	<i>Cricetulus griseus</i>	Χάμστερ	Ξενικά								
275	<i>Crocodylus niloticus</i>		Ξενικά								
276	<i>Cyanoramphus sp</i>	Κακαρίκι	Ξενικά								
277	<i>Elaphe guttata</i>		Ξενικά								
278	<i>Erythrura gouldiae</i>	Σπίνος γκούλντιαν	Ξενικά								
279	<i>Eunectes notaeus</i>	Ανακόντα	Ξενικά								
280	<i>Eutamias sp</i>	Ευταμίας	Ξενικά								
281	<i>Falco novaeseelandiae</i>	Γεράκι Νέας Ζηλανδίας	Ξενικά								
282	<i>Falco sparverius</i>	Αμερικάνικο γεράκι	Ξενικά								
283	<i>Geopelia cuneata</i>		Ξενικά								

A/A	Επιστημονική Ονομασία	Ελληνική Ονομασία	Κατηγορία	Οδηγία για τα Πουλιά	Οδηγία για τους Οικοτόπους	IUCN (2016:3)	Κόκκινο Βιβλίο (2009)	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης	AEWA	CITES
284	<i>Iguana iguana</i>	Ιγκουάνα	Ξενικά								
285	<i>Lampropeltis trianculum nelsoni</i>	Γαλατόφιδο	Ξενικά								
286	<i>Leiothrix lutea</i>	Κινέζικο Αηδόني	Ξενικά								
287	<i>Meleagris numida</i>	Φραγκόκοτα	Ξενικά								
288	<i>Melopsittacus undulatus</i>	Παπαγαλάκι	Ξενικά								
289	<i>Morelia spilota cheynei</i>		Ξενικά								
290	<i>Mustela putorius furo</i>	Φέρετ	Ξενικά								
291	<i>Myiopsitta monachus</i>	Γκριζοπράσινος Παπαγάλος	Ξενικά								
292	<i>Nasua nasua</i>	Κοάτι	Ξενικά								
293	<i>Numida meleagris</i>		Ξενικά								
294	<i>Nymphicus hollandicus</i>	Κοκατίλ	Ξενικά								
295	<i>Parabuteo unicinctus</i>		Ξενικά								
296	<i>Pavo cristatus</i>	Παγώνι	Ξενικά								
297	<i>Phylloscopus trochiloides</i>		Ξενικά								
298	<i>Platycercus eximius</i>	Ανατολική Ροζέλα	Ξενικά								
299	<i>Poephila acuticaoua</i>		Ξενικά								
300	<i>Pogona barbata</i>	Δράκος	Ξενικά								
301	<i>Poicephalus senegalus</i>		Ξενικά								
302	<i>Psittacus erithacus</i>	Ζακό	Ξενικά								
303	<i>Python regius</i>	Πύθωνας	Ξενικά								
304	<i>Sciurus carolinensis</i>	Ανατολικός Γκρι Σκίουρος	Ξενικά								
305	<i>Serinus canaria</i>	Καναρίνι	Ξενικά								
306	<i>Taeniopygia guttata</i>	Ζεμπράκι	Ξενικά								
307	<i>Trachemis scripta</i>	Αμερικάνικη Νεροχελώνα	Ξενικά								
308	<i>Turnix ortyxelus</i>		Ξενικά								

